

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

SOCIALINIŲ MOKSLŲ KOLEGIJOS
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
KINEZITERAPIJA
VERTINIMO IŠVADOS

Ekspertų grupė:

1. **Doc. dr. Milda Žukauskienė** (*grupės vadovė*), *akademinės bendruomenės narė*
2. **Alma Cirtautas**, *akademinės bendruomenės narė ir socialinių partnerių atstovė*
3. **Brigita Razgaitytė**, *studentų atstovė*

Vertinimo koordinatorė – Natalija Bogdanova

DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Kineziterapija
Studijų kryptių grupė (-ės)	Sveikatos mokslai (G)
Studijų kryptis (-ys)	Reabilitacija (G06)
Studijų programos rūšis	Koleginės studijos
Studijų pakopa	Pirmosios pakopos studijos
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinės (3 metai)
Studijų programos apimtis kreditais	180 ECTS
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Sveikatos mokslų profesinis bakalauras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. ANALIZĖ.....	5
2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS	5
2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS.....	18
2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA.....	19
2.4. STUDIJAIVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS	22
2.5. DĖSTYTOJAI	24
2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI.....	27
2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS	30
III. REKOMENDACIJOS.....	33
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINMAS.....	35

I. IŽANGA

Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė, vertino Socialinių mokslų kolegijos (toliau – SMK) reabilitacijos krypties ketinamą vykdyti Kineziterapijos studijų programą (toliau – Programa). Pateiktas vienas programos aprašas trimis planuojamoms programoms vykdyti SMK Klaipėdoje, Kaune ir Vilniuje. Programai įgyvendinti skirtinguose miestuose numatyti skirtingi dėstytojai. Tai yra svarbus aspektas vertinant Programos nuoseklumą ir dėstytojų kompetencijas. Numatoma priimti po vieną 14 studentų grupę trijuose kolegijos padaliniuose studijuoti nuolatine studijų forma.

Vertinimo metu, ekspertų grupė vadovavosi galiojančiais teisės aktais: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. V-1012 „Dėl Studijų pakopų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. V-1075 „Dėl studijų kryptių ir kryptių grupių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašo, jo keitimo tvarkos, kvalifikacinių laipsnių sąrangos ir studijų programų pavadinimų sudarymo principų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168 „Dėl Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašas), SKVC direktoriaus 2019 m. gruodžio 31 d. įsakymu patvirtinta Ketinamą vykdyti studijų programų vertinimo metodika, Reabilitacijos studijų krypties aprašu, kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. liepos 23 d. įsakymo Nr. V-798; Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-184 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 124:2016 „Kineziterapeutas. Teisės. Pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo. Taip pat atsižvelgta į Pasaulinės kineziterapijos konfederacijos (WCPT), Europos aukštųjų kineziterapijos mokyklų tinklo (ENPHE), Lietuvos kineziterapeutų draugijos (LKTD) rekomendacijas.

Programos vertinimui ekspertams buvo pateiktas Programos aprašas ir priedai. Nuotolinio vizito, vykusio 2020 m. vasario 26 d., metu ekspertų grupė susitiko su SMK administracijos atstovais, Programos aprašo rengimo grupe, numatomais Programos dėstytojais ir socialiniais partneriais. Buvo gauta papildoma informacija apie SMK atliktą specialistų poreikio tyrimą, Programos vykdymui skirtus materialiuosius išteklius ir patikslinti kiti ekspertams kilę klausimai.

Išnagrinėjusi ir įvertinusi visą gautą informaciją, ekspertų grupė parengė ir SKVC pateikė Programos vertinimo išvadų projektą, kuris buvo išsiųstas SMK susipažinti ir pateikti pastabas, dėl projekte pastebėtų faktinių klaidų.

Gavus iš SMK atsakymą dėl faktinių klaidų, vertinimo išvadų projektas peržiūrėtas, pakoreguotas ir SKVC pateiktos galutinės vertinimo išvados.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitiktis visuomenės ir (ar) darbo rinkos poreikiams (egzilio sąlygomis veikiantys aukštajai mokyklai netaikoma) įvertinimas*

Pagirtina SMK iniciatyva ieškoti galimybių, parengti ir realizuoti naujas studijų programas. Ekspertų grupė stengėsi pagrįstai išsiaiškinti koks yra šios iniciatyvos tikslas. Susitikime su administracija ir aprašo rengimo grupe, ketinamai studijų programai vykdyti trijuose skirtinguose Lietuvos miestuose (Klaipėdoje, Kaune ir Vilniuje), kuriuose planuoja dėstyti skirtingi dėstytojai, ekspertams buvo pateikta informacija, jog pagrindiniai šios iniciatyvos katalizatoriai yra keli. Pirmiausia – SMK jau vykdoma tos pačios studijų krypties programa Estetinė kosmetologija, todėl jau yra tam tikras įdirbis. Programos rengėjai teigia, kad vykdant Estetinės kosmetologijos studijų programą, sukaupta sveikatos mokslų studijoms reikalinga materialioji bazė („įsigyta įranga, technika, priemonės, pritraukta nemažai aukštos kompetencijos sveikatos mokslų studijų krypties specialistų“ Programos aprašo p. 4). Tačiau ekspertai mano, kad tik nedidelė dalis materialijų ir žmogiškųjų išteklių galėtų tikti ir teikiamai Programai. Antra, bendraujant su socialiniais partneriais, taip pat buvo išgirstas siūlymas rengti naujas studijų programas, kurios šiuo metu yra paklausios tarp stojančiųjų. Apraše teigiama, kad bendraujant su verslo ir viešojo sektoriaus atstovais bei atliekant kasmetines Kolegijos veiklos savianalizes pastebėta, kad yra jaučiamas ypatingas kineziterapeutų poreikis, kuris patvirtintas ir SMK atlikto sveikatos mokslų studijų krypties grupės, reabilitacijos studijų krypties specialistų profesinio poreikio tyrimu. Minėtas tyrimas nebuvo pateiktas kartu su visais dokumentais. Po to kai ekspertai paprašė, tyrimas buvo atsiųstas, tačiau jame pateikiama praktiškai identiška informacija, kuri yra kartojama Programos apraše.

Aptariant poreikį, akcentuojamas planetoje didėjantis gyventojų skaičius ir, tuo pačiu, visame pasaulyje augantis senų ir pagyvenusių žmonių skaičius, kas, anot rengėjų, turėtų lemti didėjantį sveikatos priežiūros paslaugų poreikį. Nes „visuomenė senėja, ligos jaunėja, o gyventojų senėjimo pokyčiai yra tiesiogiai susieti išaugusiomis reabilitacijos ir kineziterapijos paslaugomis“ (p. 6). Taip pat teigiama, kad būtent kineziterapija labai tinka ne tik pagyvenusiems, bet ir įvairių negalią turintiems asmenims, ir reabilitacijos paslaugomis besinaudojančių pacientų skaičius auga. Vis dėlto, kaip teigia patys rengėjai, augant pacientų skaičiui, paslaugas teikiančio personalo skaičius kinta nežymiai ir daroma prielaida, kad galbūt, papildžius ambulatorinės reabilitacijos specialistų komandą kineziterapeutais, šių specialistų poreikis galėtų kiek išaugti.

Pačiame Programos apraše aptariant specialistų poreikį, pastebima daug pasikartojančios informacijos, bet visa ji nukreipta į sveikatinimo paslaugų teikimą ir senstančios visuomenės poreikius. Cituojama bei vadovaujamasi bendromis sveikatos programomis ir strategijomis, reklaminiais, ar tiesiog populiariosios spaudos straipsniais. Nėra nuoseklumo pateikiant informaciją, vis grįžtama prie jau aptartos temos.

Ekspertams buvo kilęs vienas esminis klausimas – Programos apraše nenurodyta ar bus teikiama profesinė kvalifikacija, kas iš esmės yra labai svarbu. Tačiau vizito metu buvo išsiaiškinta, kad kvalifikacija bus teikiama, tiesiog tai nebuvo pažymėta Programos apraše.

Pradžioje ketinama vykdyti Programa vadinosi Kineziterapija ir sveikatinimas, tačiau gavus atsakymą ir pastabas iš LR SAM, Programos pavadinimas buvo pakeistas, tačiau reikšmingi turinio pokyčiai neįvyko. Ekspertų vizito metu buvo teigiama, kad studijų Programoje buvo išimti keli dalykai susiję su sveikata ir pridėti keli kineziterapijos dalykai. Daugiau dėmesio skirta nervų ligoms, ūmioms būklėms. Pakeisti dalykų pavadinimai. Įtrauktas kineziterapijos procesas, kai kurie sveikatinimo dalykai tapo pasirenkamieji. Ekspertai negalėjo palyginti šių pokyčių apimties, bet teikiamos Programos turinys ir dabar yra labiau susijęs su sveikatinimu nei su kineziterapija.

Programos rengėjai teigia, kad rengiant Programą buvo paisoma Europos kineziterapijos aukštųjų mokyklų tinklo (ENPHE) ir Pasaulinės kineziterapeutų organizacijos (WCPT) rekomendacijų (p. 10), tačiau tarp Programos aprašui rengti naudotų ir išvardintų dokumentų nėra nei vieno cituojamo minėtų organizacijų parengto dokumento. Teigiama (8 p.), kad „atlikto tyrimo rezultatai buvo panaudoti sudarant rengiamos Kineziterapija studijų programos tikslą ir rezultatus“. Vėliau tai patvirtinama ir p. 11 – kad „Studijų rezultatai yra pagrįsti esminėmis dalykinėmis, bendrosiomis kompetencijomis ir kvalifikacijos reikalavimais, būtinais kineziterapijos specialistams, kuriuos numato Reabilitacijos studijų krypties aprašas ir kiti reglamentuojantys dokumentai bei SMK 2019 m. ir 2020 m. atlikto profesinio poreikio tyrimo rezultatai“. Tačiau galiojantis reabilitacijos krypties aprašas patvirtintas 2015 metais apima visas, pagal tuo metu galiojančią klasifikaciją išskiriamas, krypties šakas. Jame nėra detalizuojama kokie konkrečiai studijų rezultatai būdingi kineziterapeuto profesines kvalifikacijas teikiančioms studijų programoms. Be to, nuo to laiko yra įvykę daug pokyčių tiek Lietuvos, tiek tarptautiniame kineziterapeutų rengimo kontekste. Šiame cituojamame Programos rengėjų teiginyje nėra nurodyta kokie „kiti dokumentai“ buvo analizuoti. Ekspertai mano, kad studijų rezultatams suformuluoti didesnės įtakos turėjo vietinės reikšmės tyrimas, nei pastoviai atnaujinami tarptautiniai ir nacionaliniai dokumentai, susiję su kineziterapeutų rengimu.

Be to, ekspertams buvo neaišku kokie konkrečiai specialistai buvo pakviesti dalyvauti SMK tyrime, nes Programos apraše bei pateiktame tyrime buvo nurodytos tik organizacijos ir jų atstovų dalyvavimas. Tačiau nebuvo nurodyta, kokie konkrečiai asmenys – pagal pareigas, išsilavinimą, kvalifikaciją – buvo apklausti. Ekspertai mano, kad yra labai didelis skirtumas tarp to, kaip kineziterapeuto gebėjimus įvardina pats kineziterapeutas ir kaip, tarkim, slaugytoja ar gydytojas. Susitikimo su Programos rengėjais metu, įtarimas, kad buvo apklausti ne tik kineziterapeutai, buvo patvirtintas, nes šio tyrimo iniciatoriai ir atlikėjai patikino, jog respondentų (informantų) kontingentas buvo įvairus – nuo įstaigų vadovų iki kineziterapeutų. Be to, ekspertai norėjo sužinoti, kaip buvo atliekamas tyrimas, nes manoma, kad tiesioginis interviu (žodžiu ar online, kai informantas matomas ir girdimas tiesiogiai) yra pranašesnis už apklausą raštu. Susitikimo metu buvo patvirtinta, kad informantai buvo apklausiami „gyvai“. „Tyrimo dalyvių nuomone, būtų paklausūs tokie kineziterapijos specialistai, gebantys savarankiškai parengti kineziterapijos planą, atlikti ir valdyti kliento sveikatos gerinimo ir

palaikymo programas (p. 8) – tačiau ekspertai nemano, kad tai gali būti įvardijama kaip išskirtinumas.

Aptariat specialistų poreikį su socialiniais partneriais ir pasiteiravus, kiek tokių specialistų jie įdarbintų šiuo metu, vienas partneris patvirtino, kad įdarbintų 1-2 kineziterapeutus. Panaši informacija buvo pateikta ir SMK atliktame tyrime (tyrimo dalyviai nurodė nuo 1 iki 5 kineziterapeutų per metus). Taip pat SMK teikiamos Programos apraše nurodyta, kad per metus Lietuvoje paruošiama apie 500 kineziterapeutų, taigi, šiuo metu kineziterapeutų poreikis tikrai abejotinas. Be to, Lietuvos kineziterapeutų draugija nuolatos renka duomenis apie kineziterapeutų įsidarbinamumą. Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateikė duomenis apie 2021 m. vasario 15 d. Užimtumo tarnybos informacinėje sistemoje registruotus darbo neturinčius kineziterapeutus (profesijos kodas pagal LPK 2264): Kauno apskrityje jų yra 180 (ir 13 kineziterapeutų padėjėjų); Klaipėdos apskrityje – 81 (8); Vilniaus apskrityje – 100 (11). Taigi, būtent tuose regionuose, kur SMK planuoja vykdyti kineziterapijos studijų programą, darbo šiuo metu neturi 361 kineziterapijos specialistas (kartu su kineziterapeutų padėjėjais – 393).

Kartu su Programos dokumentais pateikiamame Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos rašte Dėl ketinamos vykdyti studijų programos „Kineziterapija“, taip pat teigiama, kad „šalyje nėra jaučiamas kineziterapeutų poreikis“ ir Programos rengėjams siūloma atsakingai įvertinti kineziterapeutų pasiūlos bei poreikio tendencijas darbo rinkoje.

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties institucijos misijai, veiklos tikslams ir strategijai įvertinimas*

Kai teigia rengėjai, Programos tikslas – „parengti aukštos kvalifikacijos kineziterapijos specialistus, gebančius savarankiškai arba kartu su reabilitacijos specialistų komanda teikti ligų ir traumų prevencijos paslaugas, atlikti ir koordinuoti įvairias praktikas, ugdyti asmens ir visuomenės sveikos gyvensenos kompetencijas ir vadovautis holistiniu požiūriu kuriant bei įgyvendinant programas, padedančias atstatyti ir gerinti asmens gyvenimo kokybę bei fizinę ir emocinę būklę“ (p.11) siejamas su SMK misija, kuria „siekiama atverti ir suteikti žmonėms mokymosi visą gyvenimą galimybes, puoselėti jų intelektualines ir kūrybines galias, skatinti saviugdą ir savišvietą, parengti sėkmingai profesinei karjerai ir atsakingam, pilietiškam bei doram gyvenimo keliui“, bei strateginiais tikslais.

Ekspertai mano, kad pateiktas Programos tikslas daugiau abejonių kelia ne dėl atitikties institucijos veiklos tikslams, bet labiau dėl atitikties kineziterapeuto veiklos tikslams. Kineziterapija pirmiausia yra gydymas, turintis apibrėžtą teorinį ir praktinį pagrindą bei platų klinikinį pritaikymą (Lietuvos medicinos norma MN 124:2016 „Kineziterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“), Programos tikslas visiškai to neatspindi. Programos dalykų aprašuose orientacija į reabilitacijos ypatumus ir jų sąsają su kineziterapeutų veiklos ypatumais yra menka, todėl Programos tikslo teiginys „<...>savarankiškai arba kartu su reabilitacijos specialistų komanda<...>“ liktų neįgyvendintas. Tas pats pažymėtina dėl kito teiginio „<...>teikti ligų ir traumų prevencijos paslaugas <...> ugdyti asmens ir visuomenės sveikos gyvensenos kompetencijas<...>“. Programos rengėjai labiau orientuojasi į prevencijos bei sveikos gyvensenos ugdymo kompetencijas, tačiau ekspertų manymu, kineziterapija

pirmiausia yra gydymas, kuris ir taip apima ligų ir traumų prevenciją, sveikos gyvensenos skatinimą ir mokymą. Deja, dalykų aprašuose orientacija į gydymą nėra prioritetinga, o tai yra didelė grėsmė pačiai Programai. Dalyko Patologija (kuris iš principo yra bendrasis, suteikiantis pagrindinių žinių apie ligas), studijų rezultatas yra nukreiptas tik į sveikatos gerinimą ir prevenciją („*Gebės patologinių procesų ir ligų etiologinius veiksnius taikyti profesinėje praktikoje, siekiant užtikrinti ligų prevenciją ir sveikatos gerinimą*“); dalyko Moters sveikata ir kineziterapija tikslas – „*Igyti teorinių žinių apie kineziterapijos pritaikomumą moterų ligų sveikatinime, prevencijoje*“; praktikų studijų rezultatai taip pat labiau siejami su prevencija („*Gebės atlikti procedūras kliento sveikatos išsaugojimo tikslu <...>, „savarankiškai taikyti kineziterapijos priemones, remiantis į kliento esamą sveikatos būklę derinant emocinio stabilumo, sveikatos atstatymo ir prevencijos aspektus*“ – I klinikinė praktika, kalba netaisyta); Sveikatinimo ugdymo praktika yra skirta būtent sveikatinimui.

Gydymas minimas tik vieno – Funkcinės medicinos – studijų dalyko rezultate (*Gebės sudaryti gydymo planą panaudojant funkcinės medicinos priemones*). Praktikų studijų dalykų rezultatuose gydymas aptariamas kaip būsimo specialisto tobulėjimo galimybė (*Gebės <...> savarankiškai save nukreipti mokytis naujų ištyrimo ir gydymo metodų*). Baigiamojo darbo apraše yra vienintelis studijų rezultatas iš esmės atitinkantis tai, ką būsimasis kineziterapeutas turėtų gebėti – *atlikti asmens sveikatos vertinimą ir ištyrimą ir pritaikyti gydymo metodus, susijusius su judėjimu, fizine ir funkcinė veikla visuose amžiaus tarpsniuose bei atlikti pakartotinį sveikatos vertinimą ir ištyrimą*.

Apraše nurodyta, kad „Kineziterapijos studijų programos pavadinimas yra aiškus ir tiksliai nusakantis veiklos sritį, kuriai rengiami specialistai“ (p.11). Tai įrodo faktą, kad parengtas specialistas turi pasižymėti tomis kartinėmis savybėmis ir įgūdžiais, kurie yra būtini kineziterapeutui. Vis dėlto, pačios Programos turinys kineziterapeutui būtinų kompetencijų neatliepia.

- *Programos atitikties teisės aktų reikalavimams įvertinimas*

Teikiama studijų Programa atitinka Europos ir nacionalinės kvalifikacijų sąrangos VI lygmens kvalifikacinius bei formaliuosius reikalavimus. Programos apimtis 180 ECTS, trukmė 3 metai, tai atitinka Bendruosius studijų vykdymo reikalavimus, 2016 m. gruodžio 30 d. patvirtintus LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-1168. Programoje praktikoms numatyti 39 ECTS (reikalavimuose – ne mažiau 30), praktinis rengimas, anot Programos rengėjų, sudaro apie 70% studijų Programos apimtį (pagal reikalavimus – ne mažiau kaip trečdalis), baigiamojo darbo rengimui skirti 9 kreditai, kaip ir numatyta reikalavimuose. Krypties studijų (įskaitant praktiką ir baigiamojo darbo rengimą) rezultatams pasiekti turi būti skiriama ne mažiau kaip 120 kreditų, teikiamoje studijų Programoje numatyti 168 kreditai. Taip pat numatyti laisvai pasirenkami (12 ECTS) ir 6 alternatyviai pasirenkami (15 ECTS) dalykai. Pastarieji įtraukti į krypties studijų dalykų sąrašą.

Programa atitinka koleginių studijų rūšį, sveikatos mokslų krypties grupę ir pirmąją studijų pakopą.

Nors Programos apraše yra teigiama, kad buvo siekiama studijų Programos tikslo, studijų rezultatų, studijų programos turinio bei struktūros atitikties Lietuvos Respublikos teisiniams dokumentams, reglamentuojantiems akademinius ir profesinius reabilitacijos specialisto reikalavimus, *ENPHE*, *WCPT* apibrėžtą teorinę sandarą, ekspertai mano, kad į minėtus dokumentus atsižvelgta nebuvo, nes jie nėra cituojami Programos apraše ir tikėtina, kad nebuvo analizuoti. Tai susitikimo metu patvirtino patys rengėjai. Ekspertų manymu, šis faktas nulėmė būtent tokią Programos sandarą, nes nei pasauliniai, nei Europos reikalavimai keliama kineziterapeuto veiklai, programoje neatspindimi. Be to, net didžioji dauguma tų reikalavimų, kurie numatyti Lietuvos medicinos normoje MN 124:2016 „Kineziterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“, patvirtintoje 2016-02-05 LR SAM ministro įsakymu V-184, ir kuriuos „kineziterapeutas procedūros metu pagal kompetenciją turi gebėti“, į Programą nėra įtraukta. Tarkim, 16.1. punktas „surinkti anamnezę, kurią sudaro <...>“ – nei viename dalyko apraše tai neminima; visas 16.3. punktas aprašuose įgyvendinamas iš dalies; 16.4. punktas, o ypač jo 16.4.4. papunktis, nėra įgyvendinamas apskritai (išskyrus 16.4.4.5.). Kalbant apie pasaulinius reikalavimus, jie yra labai nuosekliai išdėstyti *WCPT* parengtose „minimaliose tikėtinose pradedančiųjų kineziterapeutų kompetencijų rekomendacijose“ (angl. *Expected Minimum Competencies for an Entry Level Physiotherapist in the Europe Region World Physiotherapy Guidance Document*¹), kuriame nurodyta, kokias kertines kompetencijas turėtų įgyti kineziterapeutas, galintis savarankiškai praktikuoti (angl. *entry-level*). Dokumente yra išskiriamos bendrųjų (*general*), ištyrimo (*assessment*), diagnozavimo (*diagnostic*), gydymo (*intervention*), profesinių ir tarpprofesinių (*professional and interprofessional*), sveikatos stiprinimo ir prevencijos (*health promotion and prevention*), tyrimais ir įrodymais grįstos praktikos (*research and evidence based*), mokymo ir mokymosi (*education and learning*) bei vadybos (*management*) kompetencijų grupės. Ekspertai mano, kad teikiamoje Programoje dauguma šių grupių kompetencijų nėra atspindėtos.

Programos apraše teigiama, kad Programa orientuota į tradicinę mediciną, (p. 8), tik įterpiant žinias apie alternatyvią ir funkcinę mediciną, tačiau Programos studijų planas ir turinys persmelktas alternatyvios medicinos metodais, o tradicinei medicinai skirtas dėmesys nėra pakankamas. Kaip jau minėta anksčiau, kai kurių kineziterapeutui būtinų profesinių įgūdžių (kineziterapinis ištyrimas, specialūs testai, elektroterapijos procedūros) studijų krypties dalykai nesuteikia.

- Programos studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo (-si) ir vertinimo metodų suderinamumo įvertinimas

Studijų tikslo, studijų pakopos studijų rezultatų (žinios, gebėjimai vykdyti tyrimus, specialieji gebėjimai, socialiniai gebėjimai, asmeniniai gebėjimai) ir numatomų studijų Programos rezultatų bei dalykų sąsajų lentelėje informacija aiški ir pateikta pagal reikalavimus. Tačiau kai kurių numatomų Programos studijų rezultatų formuluotės nelogiškos. Pvz. rezultatas „Geba analizuoti ir atpažinti asmens fizinius, emocinius ir psichologinius sveikatos pokyčius, atsižvelgiant į kineziterapinę diagnozę ir /arba siekiant sveikatos išsaugojimo, geba formuluoti kineziterapinę diagnozę ir prognozę, parinkti ir pritaikyti kineziterapijos ištyrimo technikas,

¹ <https://www.erwcpt.eu/education/expected-minimum-competencies-for-entry-level>

priemonės ir metodus, numatydamas sveikatinimo rezultatus, fiksuojant juos dokumentuose". Pagal tokią loginę seką – absolventas pirmiausia analizuoja ir atpažįsta asmens sveikatos pokyčius, atsižvelgdamas į kineziterapinę diagnozę ir siekdamas sveikatos išsaugojimo ir tik po to formuluoja diagnozę, parenka ir pritaiko ištyrimo technikas, tuo pačiu numatydamas sveikatinimo rezultatus. Visiškai neatspindima kada atlieka ištyrimą ir vertinimą. Ekspertų manymu, toks minties išdėstymas yra nenuoseklus ir neatitinka kineziterapeuto atliekamų veiksmų sekos.

Kaip jau buvo minėta, kineziterapinio ištyrimo atlikimui dėmesys neskiriamas ir kituose Programos studijų rezultatuose. Specialiųjų gebėjimų 2 rezultatas (*„kuriant abipusio pasitikėjimo santykius geba konsultuoti asmenis sveikatinimo ir judesio terapijos klausimais, atsižvelgdamas į konkrečius asmens fiziologinius duomenis ir parengti individualų kineziterapijos planą, įvertindamas įvairias jo alternatyvas bei etines, socialines ir ekonomines pasekmes“*) – daug svarbių dalykų be logikos sudėta į vieną rezultatą – ir konsultavimas, ir kineziterapijos plano parengimas. Tačiau kaip minėta, pasigendama nuoseklumo – planuojama konsultuoti sveikatinimo ir judesio terapijos klausimais atsižvelgiant tik į asmens fiziologinius duomenis. Be to, ekspertai nemano, kad parengtas kineziterapijos planas gali turėti ekonominių pasekmių (ten pat). Specialiųjų gebėjimų trečias rezultatas (*„remiantis sudarytu kineziterapijos planu geba savarankiškai ir saugiai atlikti įvairias kineziterapijos procedūras, apimančias judesio terapijos, mitybos derinimo, emocinio stabilumo užtikrinimo aspektus, siekiant asmens sveikatos atstatymo ir prevencinio sveikatos išsaugojimo bei fizinio ir emocinio atsipalaidavimo, derinant skirtingas praktikas ir metodus tarpusavyje“*). Jei Programos rengėjai nusprendė vardinti ką apima kineziterapijos procedūros, tai labai daug veiksmų yra pasigendama ir todėl neatspindima pačių kineziterapijos procedūrų esmė. Tuo tarpu kai kurie teiginiai yra pertekliniai, nes labiau susiję su kitų specialistų kompetencijomis: mitybos derinimas – dietistai, emocinio stabilumo užtikrinimas – psichologai. Formuluoant „sveikatos atstatymas“ profesinėje terminijoje nevertotina, ją galima tausoti, išsaugoti, gerinti. Specialiųjų gebėjimų 3 ir 4 rezultatai iš dalies dubliuojasi. Socialinius gebėjimus ugdantys Programos studijų rezultatai neapima daugiakultūriškumo, tarptautinės erdvės suvokimo, pilietiškumo aspektų, pasigendama tarptautiškumo ir tarpkultūriškumo kompetencijų, Tarptautinės funkcionavimo, neįgalumo ir sveikatos klasifikacijos (TFK) principų taikymo, lygių galimybių užtikrinimo, profesinės dokumentacijos pildymo (vartojamas terminas „fiksuojant dokumentuose“ yra nekonkretus), paciento mokymo metodų taikymo.

Abejotinas kai kurių dalykų suderinamumas su Programos studijų tikslais: gebėjimai vykdyti tyrimus – greičiausiai neugdomi pažintinės praktikos metu (per anksti); specialieji gebėjimai 2 (*„Kuriant abipusio pasitikėjimo santykius geba konsultuoti asmenis sveikatinimo ir judesio terapijos klausimais, atsižvelgdamas į konkrečius asmens fiziologinius duomenis ir parengti individualų kineziterapijos planą, įvertindamas įvairias jo alternatyvas bei etines, socialines ir ekonomines pasekmes“*) menkai susiję su anatomijos ir fiziologijos dalyku; socialiniai gebėjimai 2 (*„Geba bendrauti su asmenimis, bendradarbiauti su savo ir kitų sričių specialistais, kurti visavertį bendravimo ir bendradarbiavimo ryšį bendruomenėje, konsultuoti asmenis ar jų grupes, vadovaujantis profesine etika“*) – Pažintinė sveikatingumo praktika (tokios nėra studijų plane); žinios ir jų taikymas 2 (*„Geba profesinėje veikloje taikyti žinias apie asmens ištyrimo, vertinimo ir gydymo metodus, susijusius su judėjimu, fizine ir funkcinė veikla visuose amžiaus tarpsniuose ir*

konsultuoti asmenis sveikatos būklės vertinimo, ištyrimo klausimais“) – Pirmoji medicinos pagalba ir slaugos pagrindai – dalyko studijų rezultatas („*Gebės nustatyti pirmosios pagalbos teikimo eiliškumą“*“) nesusijęs su studijų programos rezultatu. Be to, šio dalyko apraše nurodyta daugiau siekiamų studijų programos rezultatų nei nurodyta programos aprašo 1 lentelėje (p. 11-12).

Rengėjai teigia, kad Programos studijų rezultatai pagrįsti reikalavimais, kuriuos numato Reabilitacijos studijų krypties aprašas (p. 11), tačiau ekspertai mano, kad šis dokumentas taip pat nebuvo tinkamai išanalizuotas ir atlieptas, nes Programos apraše tai įrodančių faktų nėra. Pavyzdžiui, krypties aprašo 16.5. punkte pakankamai aiškiai apibūdinti specialieji gebėjimai – parinkti ir taikyti tinkamas asmens funkcinio ir fizinio ištyrimo technikas, priemonės ir metodus (16.5.3.); vadovautis <...> lygių galimybių užtikrinimo, įvairovės pripažinimo principais <...> (16.5.4) – šių aspektų Programoje pasigendama.

Vertinimo metodų suderinamumas su dalykuose numatytais studijų rezultatais plačiau aptartas kitame skyrelyje.

- *Programos dalykų (modulių) visumos, užtikrinančios studento nuoseklų kompetencijų ugdymą(-si) įvertinimas*

Išnagrinėjus pateiktus dalykų aprašus, kyla klausimas ar studentai tikrai įgis visas kineziterapeutui būtinas kompetencijas. Jau minėtame WCPT-ER parengtame dokumente https://www.erwcpt.eu/education/expected_minimum_competencies_for_entry_level kuriame nurodyta, kokias kertinės kompetencijas turėtų įgyti kineziterapeutas, galintis savarankiškai praktikuoti (entry-level), viena iš jų yra ištyrimo kompetencija. Deja, aprašuose pasigendama pagrindinių kineziterapinio ištyrimo aspektų (goniometrija, raumenų jėgos, pusiausvyros, koordinacijos, eisenos vertinimas, jutimų tyrimas, specialūs testai, indeksai). Hidroterapijos dalykas išskirtas kaip atskiras, o kiti svarbūs ir lygiaverčiai kineziterapeutų taikomi fizikiniai veiksniai (elektros terapija (raumenų stimuliacija elektra (EMS); transkutaneinė nervų elektrostimuliacija (TENS); funkcinė elektrostimuliacija (FES)); šaltio terapija (šaltio paketai; šaldantis aerozolis; šilumos terapija (sausas šiluma; šiltos pakuotės; parafino vonelės); šviesos terapija (infraraudonieji spinduliai; ultravioletiniai spinduliai; matoma šviesa; poliarizuota šviesa; lazeris); garso terapija (ultragarsas; smūginė banga); magneto terapija; kompresinė terapija (kompresinis bintavimas; kompresiniai rūbai; teipavimas; vasopneumatiniai kompresiniai prietaisai) neįtraukti ir neaparti apskritai.

Pasigendama vienu iš pagrindinių kineziterapijos dalykų – vidaus ligų (širdies kraujagyslių sistema (ŠKS), kvėpavimas, medžiagų apykaita...), chirurgija, onkologija, intensyvi terapija, paliatyvi kineziterapija, kineziterapija bendruomenei, prevencinė kineziterapija, jau minėti fizikiniai veiksniai. Susitikimo metu išaiškėjo, kad vieni Programos rengėjai mano, kad šie dalykai tiesiog „kažkaip dingo iš studijų plano“, o kiti teigė, kad jie bus integruoti į kitus dalykus, tarkim, anatomiją, farmakologiją („kai mokomasi apie širdies kraujagyslių sistemą veikiančius vaistus, tai ir ŠKS kineziterapija bus dėstoma“). Ekspertai tokiai minčiai nepitaria ir mano, kad kertines kineziterapeutų kompetencijas ugdantys dalykai turėtų būti įtraukti į studijų planą ir jų turinys turėtų atliepti kineziterapeutui svarbias temas.

Dauguma dėstytojų, kaip pagrindinį Programos privalumą įvardino tai, kad bus rengiami plataus profilio specialistai orientuoti ne tik į gydymą, bet ir sveikatinimą, sveikatos išsaugojimą, prevenciją, nes keičiasi medicinos modelis, diegiamas holistinis požiūris, kuris svarbus ruošiant būsimus specialistus; teigė, kad visada žmogų reikia vertinti kompleksiškai ir tarpdisciplininiu požiūriu. Ekspertai mano, kad tai nėra joks Programos išskirtinumas – mokslininkai (pvz. Jakušovaitė, 2002¹, Kriščiūnas, 2009³; Lindquist, 2006⁴) jau seniai akcentavo biomedicinos mokslų paradigmos virsmą socialine ir ekologine, medicininio modelio kaitos į reabilitacijos modelį ypatumus, bei holistinio požiūrio į žmogų svarbą. Daugelis vykdomų programų vadovaujasi šiuo požiūriu.

Vizito metu paklausti, kodėl ne visi kineziterapeutai svarbūs dalykai įtraukti į studijų planą, ir kodėl dalykų turinys neatliepia kai kurių temų, dėstytojai atsakė, jog gali būti, kad temos išdėstomos kituose dalykuose, nes kiekvienas dėstytojas dėsto dalelę ir kito dalyko, todėl turinyje jų nesimato. Ekspertai mano, kad dalykų aprašuose turėtų atsispindėti visos dėstomų dalykų turinys.

Kai kurių Programoje numatytų studijų dalykų pavadinimai ir turinys abejotini ir mažai siejami su kineziterapeuto profesine veikla. Ekspertai, suprasdami, kad dalyko pavadinimas nėra svarbiausias aspektas ir nebūtinai nusako dalyko turinį, atliko ir išsamią dalykų turinio analizę:

- Žmogaus anatomijos ir fiziologijos dalykui, ekspertų nuomone, skiriama ženkliai per mažai valandų: iš viso dalykui skirti 5 ECTS, t. y. 20 val. (10 paskaitų) teorijai, 34 val. (8,5 praktikumai) praktikai. Judėjimo sistemos studijoms iš viso skirtos 5 val. kontakto (neįmanoma per tiek laiko išdėstyti ir išmokyti visus kaulus, jungtis, raumenis); visai nervų sistemai – tik 3 val. Iš viso anatomijos kontaktiniam darbui skirtos tik 34 val. fiziologijos kontaktui – tik 20 val. Vertinimo kriterijus – „*įvertina kliento anatominę, fiziologinę struktūrą, atskirų organizmo sistemų, ir jų priedus, darinius, sąveiką ir pokyčius*“ – kaip suprasti tokį vertinimą? Kaip tai bus įgyvendinama? Nėra nei vieno pagrindinio literatūros šaltinio užsienio kalba, nėra duomenų bazių, el. atlasų ar panašiai. Dalyko aprašą parengusi dėstytoja – gydytoja. Ekspertai mano, kad kineziterapeutas geriau perteiktų būtinus anatomijos ir fiziologijos žinių aspektus.
- Judesio valdymo dalyko (5 ECTS) studijoms, ekspertų nuomone, taip pat galėtų būti skirta daugiau valandų. Juo labiau, kad kitų dalykų (Žmogaus anatomijos ir fiziologijos, Biomechanikos ir mobilizacijos) apimtis taip pat yra per maža. Abejotinos dalyko temos ir jų studijoms skirti praktiniai užsiėmimai: 2 tema: „Judesių klasifikavimas“; „Judesių pritaikymas kasdienėje veikloje“. 3 tema: „Pagrindinės judesių savybės“, „Judesių savybių pritaikomumas kineziterapijoje“. Ekspertai nesupranta šių temų formuluočių, vertinimo aspektų, neaišku ko bus siekiama.
- Dalykas Kineziterapija pediatrijoje – per maža apimtis – 4 ECTS. Dalyko studijoms skirta sena pagrindinė literatūra (lietuvių kalba; A. Kriščiūno „Reabilitacijos pagrindai“ – siūloma sena versija, kai yra naujesnių leidimų, be to, mažai susijęs su pediatriine

² Jakušovaitė I. (2001). Medicina ir filosofija. Kaunas: KMU

³ Kriščiūnas A. (2009). Reabilitacijos pagrindai. Kaunas.

⁴ Lindquist I. (2006). Learning to be a physiotherapist. Stockholm: Karolinska Institutet.

kineziterapija). Dalyko rezultatui „*Gebės išsamiai ištirti kūdikio, vaiko motorinę raidą*” – netinkami studijų metodai (paskaita, informacijos paieška, literatūros analizė).

- Dalykui Sveikatos politika ir teisė galima būtų skirti mažiau valandų. Tokiu būdu būtų sutaupoma svarbesniems specialybės dalykams.
- Dalykui Biomechanika ir mobilizacija skirta per mažai (4 ECTS) valandų. Netinkama dalyko rezultato, vertinimo kriterijaus ir studijų metodų sąsaja: rezultatas „*Gebės sudaryti kineziterapijos planą esant pusiausvyros ir judesio sutrikimams*”; vertinimo kriterijai – „*Sudaro kineziterapijos planą esant pusiausvyros ir judesio sutrikimams*”. Tokiam rezultatui numatyti studijų metodai – literatūros šaltinių studijavimas, pasirengimas egzaminui. Dalyko studijų rezultatai nesusiję su dalyko pavadinimu ir temomis (temose nekalbama apie plano sudarymą, pusiausvyros vertinimą ir pan.). Tik 14 val. skirta paskaitoms, 27 val. pratyboms. Taikomi vertinimo metodai iš dalies tinkami (pavyzdžiui, nėra nei vienos temos apie koordinaciją, pusiausvyros ir koordinacijos vertinimą, bet vertinamas bus kineziterapijos plano sudarymas esant pusiausvyros ir judesio sutrikimams). Yra viena tema susijusi su „tyrimo testais ir metodais”, tačiau nėra tokio rezultato. 5 tema „sąnarių mobilizavimas” labiau kineziterapijos metodika nei sąnarių biomechanikos dalis, šios temos praktiniai užsiėmimai nelogiški – pratimais sąnarių paslankumas nenustatomas; pratimai gerina judesių amplitudę, bet ne sąnarių mobilizavimą. Ekspertai manytų, kad kineziologijos temos taip pat būtų labai svarbios, tačiau jų nėra, nors tokia literatūra nurodoma kaip pagrindinė šio dalyko studijoms.
- Dalyko Profesinė etika ir bioetika (4 ECTS) studijoms skirta tiek pat kreditų kiek prieš tai aptartam biomechanikos dalykui. Ekspertai mano, kad šiam dalykui užtektų mažiau valandų. Be to, jis galėtų būti dėstomas anksčiau, kad išeidami į praktiką studentai jau turėtų profesinės etikos žinių.
- Dalykas Kineziterapijos pagrindai ir metodikos (6 ECTS). Dalyko rezultatas „*Gebės įvardinti kineziterapijos terminologiją, problematiką, principus, priemones, metodikas, metodus*”, tačiau nėra temų siekiančių šio rezultato. Nekalbama apie ištyrimo principus ir metodus – ekspertai mano, kad formuluoti diagnozę be atlikto ištyrimo neįmanoma. Be to, kaip galima sudaryti tolimuosius ir artimuosius planus – nesuformulavus kineziterapijos tikslo? Rezultatas „*gebės sudaryti kineziterapijos trumpalaikius ir ilgalaikius planus esant įvairioms ligoms ir skirtingiems amžiaus tarpsniams*” – nestudijuotos ligos, ištyrimo principai, specialūs vertinimo testai, todėl sudaryti planų būtų neįmanoma. Be to, įprastai praktikoje ir profesinėje kalboje vartojami terminai „tolimieji ir artimieji“ paprastai nusako tikslus arba uždavinius, bet ne planus. Ekspertai teigia, kad tokios dalykų aprašuose vartojamos formuluotės tiesiog nelogiškos ir netaikomos praktikoje.
- Dalykas Patologija (4 ECTS). Vertinimo kriterijus – *Supranta patologinių procesų diferencinės diagnostikos principus* nepamatuojamas (kaip žinoti ar supranta? Ką turi padaryti, kad įrodytų, jog supranta?). Ekspertai mano, kad pirmosios temos (1-4) labiau susiję su fiziologijos, nei patologijos dalyko studijomis. Teorijai skirta tik 16 val., o temos labai plačios, todėl ekspertai mano, kad sudėtinga bus suspėti įsisavinti jų metų dėstomą medžiagą.
- Dalykas Pirmoji medicinos pagalba ir slaugos pagrindai (4 ECTS). Ekspertai mano, kad dalyko studijoms skirta labai daug kreditų, lyginant su kitais specialybės dalykais.

Kursai skirti pirmos pagalbos pažymėjimui gauti paprastai trunka 8 val. Pirmai pagalbai, kaip atskiram dalykui, užtenka 15-20 val. kurso, o integruotam užtektų 10 val. Todėl siūloma apsvarstyti dalyko temų integravimo į kitus dalykus galimybę. Be to, dalyko pavadinimas neatitinka turinio – nėra temų apie slaugą, slaugos pagrindus.

- Alternatyviai pasirenkamas dalykas Kūrybinės meno terapijos (5 ECTS) – dalykui skirta labai daug valandų, net daugiau negu traumatologinių ligonių ir pediatrinei kineziterapijai, kurie, ekspertų manymu, yra žymiai svarbesni. Be to abejotina dalyko sąsaja su kineziterapija ir jo pridėtinė vertė.
- Alternatyviai pasirenkamas dalykas Aromaterapija ir fitoterapija (5 ECTS). Kaip ir prieš tai aptartam dalykui, skirta labai daug valandų, teorijai skirta 20 val. – daugiau nei patologijos dalyko studijoms. 3 tema „Aromatinės ir fitoterapinės medžiagos dermatitų, grybelinių odos infekcijų, sunkiai gyjančių žaizdų, karpų atvejais“ nesietina su kineziterapeuto kompetencija. Tokios temos galėtų būti įtrauktos į laisvai pasirenkamų dalykų turinį ir skiriamos bendram išprusimui.
- Dalykas Darbo higiena ir ergonomika (5 ECTS). Nepamatuojamas studijų dalyko rezultatas „1. Suvoks darbo higienos įtaką teikiamų paslaugų saugai“. 6 temos praktinių užsiėmimų turinys – Individualaus darbo rengimas. Temos: „Darbo ir poilsio higieninio režimo įpročiai, jo fiziologinė esmė“. „Profilaktinių priemonių taikymas ligos prevencijai“ moraliai pasenę, kaip iš sovietinio vadovėlio. 4 temos praktinės užduotys – „Higieninė mankšta ir jos poveikis įvairaus amžiaus grupėms“ – ekspertai mano, kad kineziterapijos profesinėje kalboje terminas „higieninė mankšta“ nevartojamas nuo gydomosios fizikultūros laikų. Be to, dalyke yra daug nereikšmingų temų, nesusijusių su kineziterapeuto kompetencijomis, tačiau pasigendama konkretesnių su sveikatos priežiūros specialistų ergonomika, kenksmingais profesiniais, fiziniais, fizikiniais ir ergonominiais veiksniais susijusių temų aptarimo, profesinių ligų, jų prevencijos ir pan. (yra tema tik apie profesinės rizikos vertinimo organizavimą, bet ne apie patį vertinimą). Dalyko studijoms skirta literatūra visiškai nesusijusi su kineziterapeuto veiklomis (pvz.: Gineitytė L. Ergonomikos principų mokymų ir fizinės veiklos įtaka kosmetologų sveikatai. Mokslas ir Edukaciniai Procesai, Nr. 1, p.14-19; Reigas V, Martišiūtė M. Profesinių ligų rizikos veiksnių paplitimas darbo aplinkoje: grožio paslaugų specialistų vertinimas. Mokslas ir edukaciniai procesai, Nr. 2 (17)). Ekspertai siūlytų peržiūrėti dalyko turinį, atsisakyti nereikšmingų, su kineziterapeuto kompetencija nesusijusių temų ir sumažinti dalyko apimtį.
- Dalykas Kineziterapija ortopediniams, traumatologiniams bei chirurginiams pacientams (4 ECTS) – skirta per mažai valandų. 1, 2, 3 temų (ortopedinių, traumatologinių, chirurginių pacientų fizinės ir funkcinės sveikatos vertinimas) aptarimas labai apibendrintas ir tam skirta nedaug valandų. Nėra informacijos apie taikomus specifinius testus. Vertinimas neatitinka 4, 5, 6 rezultatų – praktiniai rezultatai tikrinami testu. Pateikiama gana sena literatūra lietuvių kalba.
- Dalyko Bendravimo psichologija (4 ECTS) rezultatai tik iš dalies susiję su temomis.
- Dalyko Sveika gyvensena (5 ECTS) studijoms skirta daugiau nei ortopedinių, traumatologinių chirurginių pacientų kineziterapijai. Todėl ekspertai rekomenduoja mažinti dalyko apimtį ir labiau sieti su kineziterapija. Nepamatuojamas 2 dalyko rezultatas.

- Dalykas Sveikos mitybos taikymas (5 ECTS) – taip pat per daug valandų dalyko studijoms. Mitybos plano rengimas – ne kineziterapeuto kompetencija. Rekomendacijų teikimas siejant jas su fiziniu krūviu – taip. Ekspertai siūlo dalyko turinį labiau sieti su kineziterapeuto veikla.
- Dalykas Kineziterapija vyresniame ir senyvame amžiuje (4 ECTS). Kaip ir daugelyje kitų Programos dalykų, šio dalyko rezultatuose neatsispindi kineziterapinis ištyrimas, kineziterapijos tikslų formulavimas – tik planas. Ekspertai nemano, kad kineziterapijos planas gali būti sudaromas be kineziterapijos tikslo, pagrįsto atliktu ištyrimu. Dalyko programą rengęs dėstytojas nėra kineziterapeutas, todėl jo kvalifikacija nėra tinkama.
- Dalykas Kineziterapija neurologijoje (4 ECTS) – per maža dalyko apimtis. Tai vienas svarbiausių dalykų, o jam skirta mažiau valandų nei kai kurių kitų kineziterapeutui ne tokių svarbių dalykų studijoms. Ekspertai kitų dalykų aprašuose niekur neaptiko koordinacijos, pusiausvyros vertinimo metodų, o šiame dalyke iš karto aptiriamas *„procedūrų ir metodų taikymas, kurios gerina žmogaus koordinaciją, pusiausvyrą, mobilizacijos sutrikimus“*. Pasigendama temų apie išsėtinę sklerozę, periferinių nervų pažeidimus, galvos ar nugaros smegenų insultus, Parkinsono ligą. Nėra nei vieno praktinių įgūdžių vertinimo metodo.
- Dalykas Hidroterapija (4 ECTS). Abejotina, kodėl būtent šis veiksnys nusipelnė išskirtinio Programos rengėjų dėmesio ir buvo išskirtas į atskirą dalyką? Dalykui skirtos labiau teorinės studijos, todėl manoma, kad tokios apimties yra per daug. Be to, dalyko programą rengusi dėstytoja – ergoterapeutė (SL MA (KU), masažuotojas), kurios praktinė patirtis taip pat nesusijusi su parengtu dalyku.
- Alternatyviai pasirenkamas dalykas SPA paslaugos ir procedūros (5 ECTS). Ekspertų nuomone, kaip ir visiems šioje Programoje numatytiems alternatyviai pasirenkamiems dalykams skirta ženkliai per daug valandų. 5 rezultatas sunkiai įvertinamas egzaminu. Šis dalykas taip pat galėtų būti laisvai pasirenkamas ir visai nėra būtinas kineziterapeutui.
- Alternatyviai pasirenkamas dalykas Holistinio masažo technikos (5 ECTS). Ekspertai nemano, kad tai turėtų būti atskiras dalykas, turint mintyje, kad Programoje numatytas dar vienas – masažo dalykas. Masažo elementų atlikimas kineziterapijos procedūrų metu – tai, kas yra numatyta kineziterapeuto medicinos normoje. Kineziterapeutas nėra masažuotojas ir tiek masažo dalykų jam mokytis nereikia. Dalyko Programą parengusi dėstytoja – kosmetologė, biologijos mokytoja.
- Dalykui Alternatyvioji medicina (5 ECTS) skirta per daug valandų. Numatytas studijų dalyko rezultatų vertinimo kriterijus „Atlieka alternatyviosios medicinos procedūras (akupunktūra) – ekspertai manytų, kad nevertėtų į Programos dalykų turinį įtraukti gydymo metodų, nesusijusių su kineziterapeuto kompetencijomis ir neįvardintų medicinos normoje, nes jų taikymas būtų nelegalus. Literatūra nesusijusi su dalyko studijomis. Dėstytojas – socialinio darbo BA, MA, jo kvalifikacija nėra tinkama.
- Dalykas Dietologija (5 ECTS). Ekspertai mano, kad dalykas tokiu pavadinimu ir tokios apimties nėra tikslingas kineziterapijos studijų Programoje. Dietologija – medicinos mokslų šaka apie racionalią mitybą, tirianti organizmo maistinių medžiagų, energijos poreikius ir jų koregavimo būdus specialiomis dietomis gydant konkrečias ligas. Ekspertai mano, kad tai neturėtų būti dalyko pavadinimas. Dalyko rezultatas *„Moka sudaryti dietas ir pritaikyti jas konkrečiam atvežiui“* – ne kineziterapeuto kompetencija. Be

to, pateikiama sena literatūra, dėstytoja – anglų kalbos filologijos bakalauras; vadybos ir verslo administravimo magistras, jos veikla nesusijusi su parengtu dalyku.

- Dalykas Moters sveikata ir kineziterapija – 4 ECTS. Dalyko rezultatas „*Sudaro sveikatinimo planą esant ortopedijos, neurologijos, širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo sistemos ir kitų ligų turinčioms moterims visais gyvenimo tarpsniais*” – tai yra vienintelis dalyko rezultatas Programos dalykų aprašuose, kuriame kalbama apie *širdies ir kraujagyslių bei kvėpavimo sistemos ligas*. Tačiau būtent moterims (o kaip su vyrais?) ir vėlgi – nekalbant apie ištyrimą, vertinimą, diagnozės, prognozės, tikslų ir t.t. formulavimą, tik apie sveikatinimo (net ne kineziterapijos) plano sudarymą. Dalyko rezultatas „*Nuolat atnaujinama sudarytą kineziterapijos ir sveikatinimo planą pagal kliento poreikius*” – ar planas atnaujinamas tik pagal kliento poreikius, o ne pagal atliktą efektyvumo vertinimą, būklę? Dalyke nekalbama apie Ginekologines ligas, Klimakterinį laikotarpį. Dalyko dėstytoja – FMR gydytoja (vaikų reabilitacija).
- Dalykas Masažas, kuriam skirti 6 ECTS. 1, 2 dalyko temų studijoms nurodytos praktinių užsiėmimų valandos, nors temų nėra.
- Taikomųjų tyrimų metodologija (4 ECTS). Ekspertai siūlytų dalyką dėstyti vėlesniuose semestruose, kad studentai įgytas žinias galėtų tiesiogiai pritaikyti baigiamojo darbo rengimui. Dalyko 5 temos praktiniai užsiėmimai – kartojama informacija, tačiau pasigendama konkrečių kiekybinių (statistinių) ir kokybinių duomenų apdorojimo metodų aptarimo. Numatyta savarankiško darbo užduotis – „pasirinkto tyrimo būdo (grožio terapijos srityje) duomenų analizė“ – kodėl kineziterapeutai turėtų atlikti duomenų analizę grožio terapijos srityje? Dėstytojo išsilavinimas ir kompetencija nesusijusi su dalyku (anglų kalbos filologijos bakalauras; vadybos ir verslo administravimo magistras).
- Dalykas Funkcinė medicina (6 ECTS). Kartojasi dalyko temos – temos Tensegriškumo modelis <...> ir Organizmo, kaip kompleksinės sistemos samprata jau buvo dalykuose Judesio valdymas ir Kineziterapijos pagrindai ir metodikos. Apimtis pakankamai plati, tačiau ekspertai mano, kad šio dalyko turinys labai mažai susijęs su pagrindinėmis kineziterapeuto profesinėmis kompetencijomis, tai labiau podiplominio tobulėjimo sritis. Juo labiau, kad prieš tai studijuoti dalykai nesuteikia pagrindinių žinių, tarkim, kineziologijos, neurologijos (kineziterapija neurologijoje studijuojama tik kitame semestru) srityje, kurios leistų studijuoti šį dalyką. Be to, dalyko apraše nurodyta sena pagrindinė literatūra lietuvių kalba, nesusijusi su dalyko studijomis. Nepateikiamas dalyko aprašą parengusios dėstytojos CV.
- PRAKTIKOS: Pažintinė – kalbama apie ištyrimo technikas, bet rezultatai nukreipti tik į ištyrimo metodų ir technikų parinkimą, bet ne pačio ištyrimo atlikimą. I praktika – tas pats, nelogiškos ir neaiškos temų: ištyrimo metodų parinkimas ir jų rezultatų interpretavimas; ištyrimo įrankiai formuluojant kineziterapinę diagnozę – formuluotės. II praktika – dalyko rezultatas „supranta ir analizuoja kineziterapinę diagnozę“ – tik iš dalies pamatuojamas, o jam suformuluotas vertinimo kriterijus – „pritaiko tinkamas kineziterapijos ištyrimo technikas, priemones ir metodus pagal suformuluotą kineziterapinę diagnozę“ (*kalba netaisyta – aut. pastaba*) – yra visiškai nelogiškas, nes pirmiausia yra parenkamos ištyrimo priemonės, metodai, tada atliekamas ištyrimas ir pagal jo rezultatus formuluojama diagnozė, bet ne atvirkščiai. Vertinimo kriterijus „Geba parengti individualų kineziterapijos planą atsižvelgdamas į asmens fiziologinius

duomenis ir poreikius” – kineziterapijos planas rengiamas atsižvelgiant į ištyrimo duomenis, pagal tai nustatytą problemą, suformuluotą diagnozę, iškeltus kineziterapijos tikslus, aptarus juos su pacientu, bet ne pagal asmens fiziologinius duomenis ir poreikius. Sveikatingumo ugdymo praktika – vertinimo kriterijus „Savarankiškai paskirsto užduotis komandoje siekiant asmens sveikatos gerinimo ir/ar sveikatos problemų prevencijos” – manytume, kad toks vertinimo tikslas yra per aukštas. Dalyko rezultatas nurodo, kad užduotimis bus „savarankiškai pasiskirstoma”. Baigiamoji praktika neatspindi kertinių kineziterapeuto kompetencijų. Jei tyrimas baigiamajam darbui bus atliekamas baigiamosios praktikos metu, tai nėra nurodyta dalyko apraše. Šios praktikos dalyko aprašą parengė dėstytoja, turinti slaugytojo kvalifikaciją, todėl susidaro įspūdis, kad dėstytoja nesupranta kineziterapijos esmės.

Bendrai profesinės veiklos praktikose nesimato profesinio augimo, jos nespecializuotos, todėl neišku ar visose pagrindinėse srityse (ŠKS, kvėpavimo sistema, medžiagų apytaka, judėjimo ir atramos sistema, neurologija (CNS, PNS), pediatrija, geriatristika, psichikos sveikata) studentai įgis reikiamų įgūdžių.

- *Galimybių studijuojantiems individualizuoti programos struktūrą atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus įvertinimas*

Studijų individualizavimas grindžiamas galimybe rinktis laisvai pasirenkamus dalykus (LPD - 12 ECTS), o taip pat bus siūlomos 6 alternatyvos (15 ECTS). Ekspertai mano, kad numatyta alternatyviai pasirenkamų dalykų apimtis yra per didelė, be to, tie dalykai mažai susiję su tiesiogine kineziterapeuto veikla ir nėra būtini jo kompetencijai. Bendrai, dalykai, kurių pavadinime yra žodis „kineziterapija“ (be praktikų) yra tik 6, jų bendra apimtis 27 ECTS.

Atsižvelgdami į visas aukščiau išvardintas pastabas dėl vertinamos srities „Studijų tikslai, rezultatai ir turinys“, ekspertai teigia, kad sritis netenkina minimalių reikalavimų, joje yra esminių trūkumų, dėl kurių Programa negali būti pradėta vykdyti, ir todėl vertina nepatenkinamai.

Pagrindinės srities stiprybės: nėra

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. *Apraše nenurodoma ar bus teikiama kineziterapeuto kvalifikacija;*
2. *Nepakankamai pagrįstas Programos poreikis;*
3. *Rengiant aprašą neatlikta Programos lyginamoji analizė su kitomis Lietuvoje ar kitose Europos šalyse jau vykdomomis Kineziterapijos studijų programomis, nesiremiama Europos ir Pasaulio patirtį atspindinčiais kineziterapeutų rengimui aktualiais dokumentais; nepasidomėta ir neatsižvelgta į pasaulines (WCPT) rekomendacijas;*
4. *Programos studijų rezultatai turėtų būti orientuoti ne tik į Lietuvos, bet ir į Europos profesijos ir darbo rinkos reikalavimus – į tai nėra atsižvelgta studijų rezultatuose, o dėl to – ir pačioje Programoje;*
5. *Ne visos kineziterapeutui būtinos kartinės kompetencijos (angl. key competencies) atspindėtos studijų programos ir dalykų rezultatuose;*

6. *Dalykų išdėstymo nuoseklumas, jų pavadinimai, apimtis ir turinys yra netinkamas ir neapima kertinių kineziterapeuto veiklos sričių;*
7. *Programos studijų rezultatai, Programos turinys ir suteikiama kvalifikacija nedera tarpusavyje;*
8. *Programoje numatytų kineziterapeuto kompetencijų nepakanka teikti kineziterapeuto kvalifikaciją.*

2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Aukštosios mokyklos vykdomos mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo (meno) kryptyje įvertinimas*

SMK mokslo taikomoji veikla yra planuojama ir vykdoma pagal SMK 2019 – 2021 m. mokslo taikomųjų veiklos kryptių planą, kurį kas trys metai tvirtina Akademinei taryba. Mokslinę veiklą organizuoja Mokslo ir verslo centras, koordinuoja Studijų programų vadovai. Didžiausias dėmesys yra skiriamas ilgalaikės plėtros strategijoje numatytiems ir nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose išskiriamiems prioritetams. Yra išskirtos prioritetinės MTEP kryptys (Skaitmeninių medijų; Sveikatos technologijų ir vadybos; Kultūros ir meno industrijų vadybos arba kūrybiškumo ekonomikos; Tvaraus augimo plėtros ir technologijų; žinių ir išteklių telkimo bei vadybos technologijų). Nuo 2017 m. SMK teikia ataskaitą Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pagal apie MTEP veiklas – mokslo darbus; užsakomąją projektinę veiklą ir meno taikomąją veiklą; papildomų kompetencijų suteikimą, kvalifikacijos tobulinimą, seminarus; konsultacijas. 2020 metais SMK buvo didžiausią ŠMSM finansavimą už MTEP veiklos rezultatus gaunanti privati kolegija Lietuvoje. Vienu sėkmingiausių MTEP veiklos projektu įvardinamas su sveikata ir sveikatinimu susijęs projektas „Sveikos gyvensenos skatinimas Vilkaviškio rajono savivaldybėje“, kuriame SMK lektoriai vedė seminarus ir mokymus vyresnio amžiaus asmenims apie sveiką senėjimą ir sveikatos saugojimą. Ekspertai mano, kad tai geras žingsnis siekiant įsitraukti į veiklas susijusias su studijų kryptimi ir ją stiprinti.

Kaip jau buvo minėta, SMK jau vykdo sveikatos mokslų studijų krypties grupės studijas, todėl 2017-2020 m., buvo organizuoti renginiai, atliepiantys ir šią studijų kryptį: forumas „Sveikatos projekcijos 2030“, Sveikatos ir grožio inovacijų forumas; renginys „Grožio diena“; nacionalinis projektas „Sveikatos savaitė 2018“ ir kt. SMK įgyvendino 6 meno veiklos projektus, kurie dauguma susiję su fotografija ir buvo baigti 2020 m., 13 nacionalinių projektų susijusių su kūrybiškumu ir jaunimo programomis. Visi minėti projektai pasibaigę 2020 m. ir nėra tiesiogiai susiję su Reabilitacijos studijų kryptimi. Nors Programos rengėjai teigia, kad senstanti visuomenė yra prioritetinė teikiamos Programos sritis, visi anksčiau vykdyti projektai labiau susiję su jaunimu ir jo įtraukimu. Vykdyti 9 tarptautiniai projektai – dauguma studentų ir dėstytojų mobilumui iki 2020 m. Buvo vykdoma daug mokymų susijusių su kompiuterio raštingumu ir verslumu, kas yra pakankamai svarbu šiuolaikinėje visuomenėje. Vyko 27 renginiai verslui; 2017-2018 m. atlikti 5 tyrimai ir 1 publikacija; buvo vykdomos konsultacijos verslui ir užsakomoji veikla, tačiau tiesiogiai nesusiję su Reabilitacijos studijų kryptimi.

- *Studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais įvertinimas*

Programos studijų turinys menkai atspindi ne tik naujausius, bet ir kertinius su kineziterapija susijusio mokslo pasiekimus. Visame pasaulyje kineziterapijos praktika nuolat kinta, o kineziterapeutų vaidmuo taip pat turi būti dinamiškas ir progresyvus. Kalbama apie naujus iššūkius, tenkančius kineziterapeutams paliatyvos priežiūros, ūmių būklių, vaikų ir suaugusių nutukimo, psichikos sveikatos, demencijos valdymo srityse, o bendruomenės sveikatinimo, ligų ir traumų prevencijos ir kt. sritys jau tapusios įprasta kineziterapeutų veikla. Teikiamos Programos turinys nesusietas su mokslu grįstos praktikos pavyzdžiais, WCPT ir ENPHE reikalavimais, užsienio šalių kineziterapeutų rengimo patirtimi ir kineziterapeutui keliamais reikalavimais. Naujausi kineziterapijos srities mokslo pasiekimai studijų turinyje neatspindėti.

Studijų turinys turėtų būti nukreiptas į įrodymais grįstos kineziterapijos praktikos taikymą – profesijos, kuri susiformavo per ilgus metus ir yra grindžiama socialinės reabilitacijos modeliu. Didžioji dalis Programos turinio turėtų būti pakeista ir turėtų atitikti Europos ir Pasaulio kineziterapeutų rengimo standartus.

Apibendrinant vertinamą sritį teigiama, kad teikiama programa neatitinka minimalių (nei tarptautinių, nei nacionalinių) kineziterapeutų rengimo standartų, studijų turinys nėra susietas su naujausiais mokslo pasiekimais, todėl sritis netenkina minimalių reikalavimų, joje yra esminių trūkumų, dėl kurių Programa negali būti pradėta vykdyti. Sritis vertinama nepatenkinamai.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. *SMK įgyvendina projektus susijusius su studijų kryptių grupei būdingomis veiklomis.*

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. *Studijų turinyje neatspindėti naujausi kineziterapijos srities mokslo pasiekimai.*
2. *Programos turinys nesusietas su mokslu grįstos praktikos pavyzdžiais, Lietuvos ir užsienio mokslininkų išvalgomis, WCPT ir ENPHE reikalavimais, užsienio šalių kineziterapeutų rengimo patirtimi ir kineziterapeutui keliamais reikalavimais.*

2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Studentų atrankos ir priėmimo kriterijų ir proceso tinkamumo ir viešumo įvertinimas*

Studentų priėmimui taikomos standartizuotos procedūros, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymais, kitais teisės aktais ir dokumentais. Apraše pateikiama konkreti informacija apie priėmimo ir konkursinio balo sudarymo tvarkas: stojantysis į Programą privalės turėti vidurinį išsilavinimą bei būti išlaikęs atitinkamus mokomųjų dalykų egzaminus bei turėti nustatytą mokomųjų dalykų metinius pažymius. Konkursinį balą sudarys biologijos (sveritinis koeficientas 0,4 balo),

chemijos arba matematikos (svertinis koeficientas 0,2), lietuvių kalbos ir literatūros (svertinis koeficientas 0,2) brandos egzaminų rezultatai. Taip pat ir trečiojo dalyko, kuris nesutampa su aukščiau paminėtais dalykais, (svertinis koeficientas 0,2) metinis pažymys.

Susitikimo metu Kolegijos administracijos atstovai patvirtino Programos apraše nurodytą informaciją, jog Priėmimo tvarka skelbiama Kolegijos internetiniame puslapyje www.smk.lt, LAMA BPO tinklapyje www.lamabpo.lt informaciniame leidinyje „Kur stoti“, Kolegijos leidžiamoje informacinėje medžiagoje. Visa informacija apie studijų programas tradiciškai pristatoma Aukštųjų mokyklų studijų parodose, Karjeros dienos renginiuose Lietuvos vidurinėse mokyklose ir gimnazijose.

Ekspertų nuomone, studentų atrankos ir priėmimo kriterijai yra aiškūs, procesas tinkamas.

- *Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo įvertinimas*

Kaip teigia Programos rengėjai, užsienyje įgytų kvalifikacijų ir dalinių studijų pripažinimo tvarka Kolegijoje vykdoma vadovaujantis LR Mokslo ir studijų įstatymu, Studijų rezultatų įskaitymo tvarka, patvirtinta LR ŠMM ministro 2003 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr. ISAK-1603, LR ŠMM ministro 2017 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. V-277 „Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimo kaip studijų programos dalies tvarkos aprašu“. Programos apraše kalbama tik apie „SMK neformaliojo ir savaiminio būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir patvirtinimo tvarką“. Ši tvarka, tuo metu kai vyko vertinimas, buvo pateikiama ir Kolegijos internetiniame puslapyje. Informacijos apie parengtą ir patvirtintą dalinių studijų rezultatų įskaitymo tvarką Internetu nebuvo. Tačiau Programos rengėjai, teikdami atsakymą dėl faktinių klaidų, patikslino, kad tokia tvarka egzistuoja. Programos apraše taip pat minėtina, kad 2017-2020 m. m. Kolegijoje buvo 3 pretendentai, norintys pasinaudoti Neformaliojo būdu ir savišvieta įgytų kompetencijų vertinimo pripažinimu.

Administracija ir dėstytojai, užtikrindami vidinę komunikaciją, aktyviai bendrauja ir bendradarbiauja su studentais, suteikdami galimybę tobulėti, sudarydami sąlygas gebėjimų atskleidimui, skatindami nuolatinį studento profesinį tobulėjimą. Besimokantiems studentams sudaroma galimybė studijuoti užsienio aukštosiose mokyklose bei atlikti praktiką pagal Erasmus+ programą. Susitikimo metu dėstytojai taip pat patvirtino užsienio partnerių patirties integravimo į studijų procesą galimybes. Šiuolaikinių studijų procese tai yra labai svarbus aspektas.

- *Studentams teikiamos akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos tinkamumo, pakankamumo ir veiksmingumo įvertinimas*

Programos rengėjai pateikia įvairias SMK taikomas studentų paramos formas, tačiau Programos aprašo 3.3. punkte nėra užsimenama apie studentų, turinčių spec. poreikius paramą. Ši informacija pateikiama Programos aprašo 4.3. punkte (p. 25; Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimas), todėl

manytume, kad minėtame 4.3 punkte pateikiama informacija yra labiau tinkama ir turėtų būti prijungta prie 3.3 punkto, kadangi tikrai plačiai kalbama apie studentų turinčių spec. poreikį paramą (kolegijos pritaikymas, auditorijose esančių priemonių pritaikymas).

Studentai konsultuojami akademiniiais klausimais, konsultuojama ir konsultuojamasi atliekant praktines, savarankiško darbo užduotis, ruošiantis tarpiniams atsiskaitymams, kontroliniams darbams bei egzaminams. Taip pat buvo paminėta, kad kolegijoje vykdomos ir individualios konsultacijos studentams studijų klausimais. Su studijomis susijusi informacija yra pakankamai išsami ir pateikiama kolegijos internetinėje svetainėje www.smk.lt bei virtualioje mokymo aplinkoje „E-mokymas“. Tiek Programos apraše, tiek vizito metu buvo džiaugiamasi kuriama mobilia SMK programėle *HeyApp*, kuri skirta būsimiems ir esamiems studentams. Šios programėlės dėka būsimasis studentas galės net pateikti dokumentus stojimui į norimą studijų programą, o esami studentai galės matyti informaciją apie savo studijas, vertinimus, prisijungti prie Moodle aplinkos, o taip pat rašyti studijų programos vadovui, administracijai, dėstytojams, kitiems studentams, užsakyti įvairias pažymas, sumokėti už studijas. Iš pateiktų faktų matyti, kad Kolegijos administracija ir personalas deda nemažai pastangų užtikrinti studentų gerovę, palengvinti studijas ir jų prieinamumą.

Kolegijos studentams teikiama ir finansinė bei socialinė parama. Gabiems studentams skiriamos socialinių partnerių ar savivaldybių premijos/stipendijos. Susitikimo metu, administracija patvirtino šią informaciją, be to, SMK kiekvienais metais apdovanoja studentus už išskirtinius studijų ir taikomosios mokslo ir meno veiklos rezultatus. Socialinė parama – studentai gali gauti valstybės teikiamą paskolą, paraiškas Lietuvos valstybiniam studijų fondui studentams padeda parengti ir pateikti SMK studijų skyriaus specialistai. 99 proc. pageidaujančiųjų paprastai yra aprūpinami bendrabučiu. Teikiama parama yra pakankama.

Teikiama ir psichologinė pagalba ir parama. Studentai gali kreiptis psichologinės pagalbos kai patiria emocinius sunkumus, turi problemų darbe ar moksle, nori pasikonsultuoti dėl klausimų, susijusių su psichoemociine sveikata, asmeninėmis traumomis, sunkia liga, motyvacijos stoka, išmokti spręsti laiko planavimo, efektyvaus mokymosi, viešo kalbėjimo problemas. Informacija apie psichologo konsultacijas yra teikiama SMK internetinėje svetainėje.

Karantino laikotarpiu psichologai konsultuoja nuotoliniu būdu. Susitikimo metu administracija minėjo, jog studentams yra suteikiama psichologinė pagalba dėl COVID 19 pandemijos pasekmių. Administracija lanksčiai reaguoja į aplinkos pokyčius ir studentų poreikius.

- *Informacijos apie studijas ir studentų konsultavimo pakankamumo įvertinimas*

Administracija teigė, jog konsultacijos vykdomos įvairiomis formomis: individualių susitikimų metu, nuotoliniu būdu, telefonu. Konsultacijos rengiant individualias užduotis ir baigiamąjį darbą, vykdomos studentams ir darbų vadovams suderinus individualų konsultacijų grafiką. Taip pat kiekvieno semestro pradžioje yra organizuojami susitikimai, kurių metu aptariami studento studijų organizavimo eiga ir studentų ugdymo bei konsultavimosi procesas.

Ekspertai mano, kad ši vertinama sritis yra pakankamai sistemiškai plėtojama, be reikšmingų esminių trūkumų ir todėl vertinama gerai.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. *Studentų mokymosi skatinimas stipendijomis iš rėmėjų.*
2. *Įvairiapusė parama ir pagalba studentams.*

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai: nėra

2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Mokymo ir mokymosi proceso, leidžiančio atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalinančių juos pasiekti numatytus studijų rezultatus, įvertinimas*

Kolegijoje studijų procesas vykdomas nuosekliai, įgalinant studijuojančius pasiekti numatytus studijų rezultatus. Programos apraše teigiama, kad kolegijoje yra taikomas patirtinis mokymosi procesas, kai studentai žinias įgyja per konkrečių projektų kūrimą ir vykdymą, o dėstytojas yra mokymosi proceso fasilitatorius. Kad tokią priemonę taiko susitikimo su ekspertais metu patvirtino ir dėstytojai, nors negalėjo patvirtinti, kad baigė specialius mokymus ar išklaušė tokios patirties taikymo kursą.

Kolegijos dėstytojai aktyviai naudoja virtualią mokymo aplinką „E-mokymas“, kurioje studentams pateikia studijų dalyko mokymosi medžiagą, tikslią ir išsamią studijų informaciją, savikontrolės, tarpinių atsiskaitymų ir egzaminų užduotis. Susitikimo metu dėstytojai patvirtino, kad visą dalyko medžiagą per 2 pirmas semestro savaites privalo sukelti į Moodle aplinką ir už tai net gauna finansinį skatinimą. Taip pat ateina vyresnių kursų studentai pasidalinti patirtimi. Vizito susitikime dalyvavusių dėstytojų patvirtinimu, įdiegta „E-mokymas“ aplinka yra tas pats kaip Moodle, ji sudarė galimybę studentams mokytis savarankiškai jiems patogiu metu ir būdu, ir tai ypač pasiteisino COVID19 pandemijos ir karantino akivaizdoje.

Dėstytojai informavo, kad studentai labai nuosekliai informuojami apie profesinės veiklos praktikas vykdant susitikimus su socialiniais partneriais, organizuojant išvažiuojamąsias paskaitas ir praktikas. Jų metu studentai turi galimybę užmegzti naudingus kontaktus, konsultuotis dėl karjeros ir „savęs pardavimo“, skatinami galvoti apie savo ateities perspektyvas. Kolegijoje dirba daug praktikų ir tai taip pat padeda studentams nuosekliai siekti profesinių žinių ir įgūdžių. Taip pat vyksta užsiėmimai vadybos ir partnerystės klausimais, CV rengimas, susitikimai su galimais darbdaviais.

Vykdomų studijų programų patirtis rodo, kad organizuojamos ir vykdomos studijos leidžia atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir jiems pasiekti numatytus studijų rezultatus.

- *Sąlygų, užtikrinančių galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, įvertinimas*

SMK sudarytos sąlygos studentų su negalia (judėjimo, klausos ar regos) ir specialiųjų poreikių asmenų studijoms. SMK dalyvauja projekte „Studijų prieinamumo didinimas“ ir naudodamasi šio projekto priemone įsigijo neįgaliųjų studijų sąlygas gerinančios ir studijų prieinamumą

didinančios įrangos (kompiuterinė pelė (3 vnt.), specializuotas stalas; pristumiamas stalas (2 vnt.), ištraukiamas po stalu montuojamas, reguliuojamo kampo klaviatūros padėklas, stacionari vaizdo didinimo priemonė, mobilus kopiklis laiptais su papildoma baterija). Programos apraše pasidedama informacijos apie pagalbą ir studijų sąlygų užtikrinimą studentams iš skurstančių, socialinės rizikos šeimų. Ekspertai pasigedo kiek išsamesnės galimybių studijuoti analizės per kineziterapijos programos prizmę – kas ir kaip būtų daroma, kokie iššūkiai lauktų jei būtų pradėta vykdyti Kineziterapijos programa?

Programos apraše teigiama, kad „*Siekiant studijų kokybės gerinimo yra organizuojami aukštųjų mokyklų darbuotojų mokymai, kuriuose dalyvavo 6 SMK administracijos darbuotojai ir dėstytojai*” (p. 25), tačiau neaišku kokie konkrečiai mokymai buvo organizuoti, kokia jų pridėtinė vertė ir kaip jie susiję su analizuojama sritimi?

- *Akademinių sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo įvertinimas*

Pagal Programos aprašą, 2018 m. kolegijos bendruomenėje buvo atnaujintas Akademinės etikos kodeksas, kuriuo siekiama įtvirtinti akademinį sąžiningumą, toleranciją ir nediskriminavimą kaip esminę studijų proceso normą ir formuoti visuotinai priimtas akademinės etikos, tolerancijos ir nediskriminavimo nuostatas išdėstant jas viename dokumente. Teigiama, kad dokumentas skelbiamas viešai, tačiau SMK internetiniame puslapyje gana sunkiai randamas. Kolegijos Administracija minėjo, jog vykdo akademinę bendruomenę įvairius mokymus, susijusius akademinio sąžiningumo temomis, tačiau nei gyvai per susitikimą, nei vienoje aprašo eilutėje nėra įvardinta kokie tie mokymai, kokios jų temos bei kokią naudą gauna klausytojai. Susitikimo metu buvo minėta, jog dalyvauja keli akademinės bendruomenės nariai, tačiau kaip vėliau mokymų metu gauta informacija pasiekia kitus akademinės bendruomenės narius, nebuvo atsakyta.

- *Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumo krypties studijose įvertinimas*

SMK apeliacijų ir skundų tvarka yra formalizuota, apeliacinės komisijos nuostatai skelbiami viešai, tačiau kaip ir kiti dokumentai, internetiniame puslapyje randami gana sunkiai. Pagal juos, kolegijos akademiniame padalinyje Apeliacinė komisija sudaroma tik gavus skundą (apelaciją). Tačiau, kaip teigiama, Programos apraše, 2017m. – 2020m. niekas iš studentų nepateikė apeliacijų ar skundų. Ekspertai mano, kad studentai nepakankamai informuojami apie tokią galimybę.

Ekspertai mano, kad ši vertinama sritis yra pakankamai sistemiškai plėtojama, be reikšmingų esminių trūkumų ir todėl vertinama gerai.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Nuoseklus studijų proceso vykdymas.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. *Kolegijos patalpos pritaikytos studentams kurie turi spec. poreikių, tačiau nepateikta analizė per Kineziterapijos programos prizmę – ar to pakaks būsimai Programai vykdyti.*
2. *Neatskleista, koks grįžtamasis ryšys gautas po seminarų ar mokymų pasiekia Dėstytojus, Administraciją bei likusią Akademinei bendruomenę, kaip jis viešinamas.*

2.5. DĖSTYTOJAI

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Programoje dirbančių dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) pakankamumo studijų rezultatams pasiekti įvertinimas*

Vertinant bendrai pateiktą informaciją apie dėstytojus ir peržiūrėjus jų CV, galima teigti, kad didžioji dalis dėstytojų neturi arba labai minimaliai turi mokslinės patirties ir tik keli turi didaktinės patirties pagal teikiamos programos kryptį. Programoje dirbančių dėstytojų skaičius pateiktas planuojamam studentų skaičiui atitinka normas, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) dalinai tinkamos studijų rezultatams pasiekti, t. y. dalis dėstytojų turi reikiamos profesinės patirties.

Pagal Reabilitacijos studijų krypties aprašo (LR ŠMM įsakymas „Dėl reabilitacijos studijų krypties aprašo patvirtinimo“ 2015-07-23 Nr. V-798), 32.2 punktą, „visus pirmosios studijų pakopos reabilitacijos studijų krypties šakos (kineziterapijos, ergoterapijos, taikomosios fizinės veiklos) dalykus dėstantys dėstytojai turi turėti tą studijų krypties šaką atitinkantį kvalifikacinį laipsnį ir (ar) kvalifikaciją ir ne mažiau kaip 3 metų praktinės veiklos patirtį“ (V Skyrius). Vadinasi, visus kineziterapijos dalykus privalo dėstyti kineziterapeutai, t.y. dėstytojai, turintys bazinį kineziterapijos išsilavinimą. Numatyti Programos dėstytojai nei viename filiale šio reikalavimo netenkina.

Taip pat Programos apraše numatyta, kad skirtinguose miestuose tuos pačius dalykus dėstys skirtingi dėstytojai, kas potencialiai kelia grėsmę turinio nuoseklumui. Nurodyta, kad Kaune dalykus „Biomechanika ir mobilizacija“; „Kineziterapija ortopediniams, traumatologiniams bei chirurginiams pacientams“ – dėstys gydytojas, o kituose miestuose – kineziterapeutai. Klaipėdoje – neaiški „Kineziterapijos pagrindai ir metodikos“ ir „Kineziterapija ortopediniams, traumatologiniams bei chirurginiams pacientams“ dalykų dėstytojo kvalifikacija ir jos pripažinimas (t. y., dėstytojas baigęs studijas užsienyje, tačiau nėra pateikta informacijos apie jo išsilavinimo ir kvalifikacijos pripažinimą Lietuvoje). Tuo tarpu Kaune pirmąjį dalyką dėstys kineziterapeutas, o antrąjį – medicinos gydytojas; Vilniuje – abu dalykus kineziterapeutai. Dalyko „Kineziterapija vyresniame ir senyvame amžiuje“ dėstytojo Klaipėdoje kvalifikacija nesusijusi (BPS, visuomenės sveikata) su dėstomu dalyku; Vilniuje šį dalyką dėstyti numatyta gydytoja, o Kaune – kineziterapeutas. Numatyta, kad dalyką „Moters sveikata ir kineziterapija“ Vilniuje dėstys gydytoja, Klaipėdoje – taip pat gydytoja (jos CV nėra stažuočių ar mokslo metodinių darbų, susijusių su reabilitacija). „Hidroterapijos“ dalyką Kaune dėstytų gydytojo, Klaipėdoje – ergoterapeuto, o Vilniuje – slaugytojo kvalifikaciją įgijęs dėstytojas.

Išsami dėstytojų (labiausiai susijusių su kineziterapijos dalykų dėstymu) kvalifikacijos atitikties Reabilitacijos krypties aprašo reikalavimams analizė pateikta 1 lentelėje (pagal krypties aprašą – krypties šakos dalykai).

Dalykas	Miestas	Vilnius	Kaunas	Klaipėda
		Kv.	Kv.	Kv.
Judesio valdymas		-	+	+
Kineziterapija pediatrijoje		+	+	+
Kineziterapijos pagrindai ir metodikos		+	+	?
Biomechanika ir mobilizacija		+	-	+
Kineziterapija ortopediniams, traumatologiniams bei chirurginiams pacientams		+	-	?
Kineziterapija vyresniame ir senyvame amžiuje		-	+	-
Kineziterapija neurologijoje		+	+	+
Hidroterapija		-	-	-
Funkcinė medicina		-	+	?
Moters sveikata ir kineziterapija		-	+	-
*Kv. – kvalifikacija (+ atitinka; - neatitinka)				
? – dėstytojas baigęs studijas užsienyje, tačiau nėra pateikta informacijos apie jo išsilavinimo ir kvalifikacijos pripažinimą Lietuvoje				

Tokia nevienoda dėstytojų kvalifikacija ir patirtis gali lemti dėstomų dalykų turinio nenuoseklumą ir nevienodą išdėstymą. Ekspertai mano, kad dėstytojai yra viena svarbiausių Programos vykdymui būtinų sričių. Pagal LR ŠMSM įsakymą⁵, jei aukštoji mokykla pradėtų vykdyti jau įregistruotą akredituotos krypties programą kitos savivaldybės teritorijoje esančiame padalinyje, ji turėtų pateikti programos aprašą, kuris būtų vertinamas pagal nustatytas šias vertinamąsias sritis ir rodiklius: studentų priėmimas ir parama, studijavimo pasiekimai ir absolventų užimtumas, dėstytojų mokslo ir (arba) meno ir didaktinė veikla, studijų materialieji ištekliai, studijų vidinis vertinimas, tobulinimas ir viešinimas. Vadovaudamiesi šiuo įsakymu, ekspertai teigia, kad dėstytojų kontingentas gali būti atskirai vertinamas visuose ketinamos vykdyti Programos padaliniuose, o šiuo atveju jų kvalifikacija ir kompetencija yra labai skirtinga.

Reabilitacijos studijų krypties aprašas taip pat reikalauja, kad **profesinės veiklos praktikoms gali vadovauti tik studijų programą atitinkančią kvalifikaciją įgiję asmenys** (V skyrius, 32.3. punktas). Programos apraše nėra nurodomi jokie klinikinių instruktorių atrankos kriterijai, o praktikos programas (I, III klinikinės kineziterapijos, baigiamosios profesinės veiklos praktikos) parengusių dėstytojų kvalifikacija neatitinka Reabilitacijos aprašo reikalavimų.

Analizuojant dėstytojų tarptautinį judumą, stebimas tokios patirties trūkumas, kurios metu dalinamasi ir semiamasi patirties iš užsienio šalių – kaip ruošti kineziterapijos studijų programą bei kaip organizuoti ir vykdyti kineziterapijos studijų procesą. Todėl vizito metu paaiškėjo, kad studijų Programos sudaryme dėstytojai dalyvavo ribotai. Kaip Programos silpnybė pačių dėstytojų buvo įvardinta naujas studijų laukas, patirties stoka, kiti dėstytojai bei partneriai (jų bus ieškoma naujų).

⁵ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. liepos 17 d. įsakymas dėl studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo, vertinamųjų sričių ir rodiklių patvirtinimo Nr. V-835; Vilnius

Ekspertų vizito metu buvo paaiškinta, kaip buvo renkami dėstytojai šiai kineziterapijos programai, t.y. dėstytojai gavo el. paštu užklausą dėl dalyvavimo ruošti dalyko aprašą, tada visų 3 miestų numatyti Programos dėstytojai bendrai rengė dalyko programą, tik vieno dėstytojo, kaip atsakingo, pavardė buvo įrašyta apraše..

Numatytas dėstytojų kontingentas formaliai tenkina šiuo metu teikiamos Programos poreikius. Tačiau, kaip jau buvo minėta, pačios Programos studijų rezultatai tik iš dalies atitinka kineziterapeuto profesijai keliamus reikalavimus, o jiems pasiekti numatyti dalykai ir jų turinys neleidžia įgyti kineziterapeutui būtinų kertinių kompetencijų. Todėl ir numatytas dėstytojų kontingentas reikalavimus atitinkančių kineziterapeutų rengimo standartų netenkina.

Esminis trūkumas – numatytas dėstytojų kontingentas netenkina Reabilitacijos studijų krypties aprašo reikalavimų.

- *Sąlygų dėstytojų kompetencijoms tobulinti įvertinimas*

Programos apraše teigiama, kad „pirmiausiai yra analizuojamas dėstytojų kompetencijų poreikis, tuomet organizuojamos ir koordinuojamos dėstytojų kompetencijų tobulinimosi veiklos, atliepiančios mokymosi visą gyvenimą nuostatas.“ (p.32), tačiau neaišku, kas tai daro, ir kas už tai atsakingas? Dėstytojai susitikimo metu minėjo, kad yra skatinami (netgi finansiškai) tobulinti savo mokslinio kompetencijas, dalyvauti konferencijose, tačiau ar tai vyksta sistemiškai, paaiškinti negalėjo. Vizito metu, ekspertams buvo teigiama, kad dėstytojai yra finansiškai skatinami ruošti metodines priemones, talpinant jas į virtualią erdvę, plečiant mokslą, dalyvaujant konferencijose, mobilumo programose. Taip pat naudojama savirefleksijos anketa dėstytojams, vyksta periodiniai mokymai, dėstytojai gauna metodinę medžiagą, individualias konsultacijas.

Ekspertai mano, kad Programos rengėjai galėjo paanalizuoti, kokių konkrečiai kompetencijų dėstytojams reikės pradėjus vykdyti naują programą, kaip tas tobulinimas bus vykdomas. Tarkim, jei numatytas Anatomijos dalyko dėstytojas yra gydytojas – ar jis pakankamai susipažinęs, kokie šio dalyko turinio aspektai yra svarbiausi kineziterapeutui? Jei ne – kaip jis tobulins šias žinių spragas?

Apibendrinant vertinamą sritį teigiama, kad teikiamos Programos turinys neatitinka kineziterapeutų rengimo standartų, todėl numatytas dėstytojų kontingentas, jo kvalifikacija ir kompetencija yra nepakankama Programai vykdyti. Numatytas dėstytojų kontingentas neatitinka Reabilitacijos studijų krypties aprašo reikalavimų – ne visus kineziterapijos dalykus numatyti dėstyti asmenys įgiję kineziterapeuto kvalifikaciją, todėl vertinama sritis netenkina minimalių reikalavimų, joje yra esminių trūkumų, dėl kurių Programa negali būti pradėta vykdyti. Sritis vertinama nepatenkinamai.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. *Keletas dėstytojų yra savo srities ekspertai tiek profesinėje, tiek mokslinėje srityse.*
2. *Jauni specialistai, žinantys kelias užsienio kalbas.*
3. *Sudarytos sąlygos dėstytojams tobulėti, egzistuoja jų skatinimo sistema.*

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Programų, kursų, seminarų planavimas siekiant tobulinti kineziterapijos metodų dėstymą ir keliant kineziterapeuto profesines kompetencijas.
2. Kineziterapijos dalykus turi dėstyti kineziterapeutai, tuo tarpu Programoje numatyti kai kurių specialybės dalykų dėstytojai neturi reikiamo kineziterapeuto išsilavinimo ir kvalifikacijos, kaip reikalaujama Reabilitacijos studijų krypties apraše.
3. Skirtinguose miestuose numatyto programos dėstytojų įgyta kvalifikacija, kompetencijos ir darbinė patirtis nėra vienoda, todėl kyla grėsmė Programos turinio nuoseklumui.
4. Programos apraše nenurodoma kas vadovaus profesinėms veiklos praktikoms, o dėstytojų, parengusių praktikos programas, įgyta kvalifikacija ir praktinė patirtis neatitinka Reabilitacijos studijų krypties aprašo reikalavimų.
5. Programos turinys neatitinka kineziterapeutų rengimo standartų, todėl ir numatytas dėstytojų skaičius, kvalifikacija ir kompetencija yra nepakankama Programai vykdyti.

2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumo ir pakankamumo įvertinimas*

Programą planuojama vykdyti iš viso trijuose SMK padaliniuose Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Šiuose trijuose miestuose esančios patalpos yra skirtingos ir, sprendžiant iš pateiktos medžiagos, aprūpintos skirtingais materialiaisiais ištekliais. Pagal LR ŠMSM įsakymą⁶, jei aukštoji mokykla pradėtų vykdyti jau įregistruotą akredituotos krypties programą kitos savivaldybės teritorijoje esančiame padalinyje, ji turėtų pateikti programos aprašą, kuris būtų vertinamas pagal nustatytas vertinamąsias sritis ir rodiklius, o vienas iš jų yra studijų materialieji ištekliai. Vadovaudamiesi šiuo įsakymu, ekspertai teigia, kad materialieji ištekliai nėra tolygūs trijuose ketinamos vykdyti programos filialuose. Šiuo metu moderniausios ir naujausios patalpos yra Vilniuje, tačiau ekspertai vizito metu buvo informuoti, kad yra statomi du SMK pastatai ir ateityje materialiosios sąlygos tik gerės ir taps kolegijos stiprybe. Kolegijoje atsiradus sveikatos mokslų studijų grupės programai Estetinė kosmetologija, kolegijoje nuolat tobulinama materialinė bazė reikalinga šios krypties studijų programos studentų rengimui – planuojamos papildomos darbo vietos, įrengtos auditorijos veido ir kūno priežiūros procedūroms atlikti, įsigyjama reikalinga įranga, įrengtos studentų persirengimo zonos. Studentai šiose patalpose taip pat ugdo praktinius įgūdžius, atlikdami integruotas mokomąsias bei baigiamąją praktikas.

SMK bibliotekoje įdiegta informacinė sistema ALEPH, SMK virtuali biblioteka, programinė įranga EZproxy, kuri suteikia vartotojui nuotolinę prieigą prie prenumeruojamų duomenų bazių. Teigiama, kad vartotojai turi prieigą prie 14-os Lietuvos ir pasaulinių mokslinių duomenų bazių, tokių, kaip EBSCO Publishing, Emerald, Taylor & Francis, kuriose yra mokslinių

⁶ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. liepos 17 d. įsakymas dėl studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo, vertinamųjų sričių ir rodiklių patvirtinimo Nr. V-835; Vilnius

žurnalų ir knygų. Teikiamai Programai vykdyti bus naudojami esami materialieji ištekliai, o visos kitos priemonės ir įranga bus įsigijama palaipsniui pradėjus vykdyti studijas. Studentai visais bibliotekos fondais ir teikiamomis paslaugomis naudojasi nemokamai.

Susipažinę su pateikta medžiaga ir įvertinę vizito metu gautą informaciją, ekspertai nustatė, kad numatomi pasitelkti ištekliai nėra pakankami tinkamam Programos įgyvendinimui. Turima ir Kosmetologijos studijų programos poreikius tenkinanti specializuota įranga ir patalpos negalės būti naudojamos kineziterapijos studijoms. Teigiama, kad Vilniuje pradėjus vykdyti Kineziterapijos Programą būtų įrengti: Fizinės medicinos kabinetas 221 kabinete (62,09 m²); Kūrybinių meno terapijų kabinetas/Žmogaus sandaros ir funkcijų stebėsenos laboratorija – 201 kabinete (51,92 m²); Masažų ir SPA procedūrų kabinetas – 225 kabinete (55,85 m²), Ergoterapijos ir kineziterapijos erdvė – 105 kabinetas (70,62 m²). Analogiškai, skirtingo ploto kabinetai su tokia pat įranga planuojami ir kituose miestuose. Tačiau kai kuriuose kabinetuose planuojama įsigyti įrangą ar priemonės (gultai įvyniojimams, masažo akmenų rinkinys ir šildytuvai, molbertas, sėdmaišiai, įvairūs maisto netoleravimo ar kūno kompozicijos analizatoriai) nėra tiesiogiai susiję su kineziterapijos studijomis ir tikrai nėra pirmo būtinumo prekė. Neaišku, kokios konkrečiai priemonės ir kiek jų numatyta įsigyti Žmogaus sandaros ir funkcijų stebėsenos laboratorijoje, nes Programos rengėjai pateikia labai apibendrintą aprašymą „mokomosios demonstracinės priemonės; kūno sandaros ir organų muliažai“ (Materialiųjų išteklių gerinimo planas, 4 priedas).

Ekspertai rekomenduoja įsigyti anatomijos – kaulų, sąnarių, raumenų modelių, suaugusio ir vaiko skeletų, manekenų ir pan.

Vizito metu paklausus apie paprasčiausių priemonių, tokių kaip kraujospūdžio matuokliai, pulsoksimetrai, svarstyklės, ūgio matuoklės ar pan. egzistavimą, buvo išgirstas dvejopas atsakymas – kad tos priemonės yra, tačiau netyčia buvo nepaminėtos Programos apraše; arba kad jos yra paminėtos kitos teikiamos Bendrosios praktikos slaugos studijų Programos apraše. Be to, neaišku, ar visos studijoms skirtos patalpos atitinka darbų saugos ir higienos reikalavimus – nepagrįsta, ar tikrai pakaks priemonių, įrangos, persirengimo kabinų, WC, rankų dezinfekavimo ir kt. esamos įrangos padidėjus studentų srautui tose pačiose erdvėse, kurios jau yra naudojamos kosmetologijos studentų. Praktinių užsiėmimų vietos kol kas nėra aprūpintos pratybių reikmenimis ir priemonėmis.

- *Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo įvertinimas*

Pateiktame perspektyviniame Programos materialiosios bazės gerinimo plane numatytų kineziterapijos priemonių nepakanka. Plane nenumatytas periodinių leidinių, specializuotų žurnalų įsigijimas ar prenumerata. Kineziterapijos studijų Programos studentai nebūtų aprūpinti būtiniausiais vadovėliais, retesniais leidiniais.

Reabilitacijos studijų krypties aprašo 33.3 punkte nurodoma, kad „reabilitacijos studijų krypties dalykams dėstyti būtinos tokios priemonės: vaizdinės priemonės, mokomieji plakatai, muliažai, modeliai; funkcinio įvertinimo prietaisai ir priemonės; specialios patalpos (su stumdomais baldais, medicininėmis kušetėmis (1 kušetė 2 studentams), įranga, tinkama dirbti grupėmis, bendravimo įgūdžiams lavinti ir pan.; šiuolaikiška reabilitacijos įranga ir priemonės;

neįgaliųjų technika“. Tuo tarpu ekspertai, įvertinę pateiktus materialiuosius išteklius (esamus ir planuojamus) teigia, kad trūksta įvairių kineziterapinio ištyrimo ir kineziterapijos procedūrų metu parenkamų ir taikomų priemonių bei įrangos. Taip pat portatyvinių fizioterapijos prietaisų, kompensacinės technikos ir ortopedinių priemonių. Kineziterapijos studijoms būtinos priemonės nenumatytos ir plane – nėra goniometrų, inklinometrų, pulsoksimetrų, AKS matuoklių, spirometrų, dinamometrų, svarstyklių, ūgio matuoklių, odos raukšlės matavimo kaliperių, pusiausvyros laikysenos vertinimo ir lavinimo įrangos, vaikštynių, lazdų, įvairaus tipo neįgaliųjų vežimėlių, įvairių ramentų ir atramų vaikščiojimui, pakėlėjų, įtvarų, perkėlimo paklodžių ir diržų, čiužinių nuo pragulų, įvairių kamuolių, espanderių, gantelelių, lankstumo matuoklės, treniruoklių, elektroterapijos aparatų, parafino vonelės, raumenų nuskausminimo ir stimuliacijos aparatų, infraraudonųjų ir kt., šviesos terapijos aparatų, lazerio aparato, ultragarso, smūginės bangos, magneto terapijos, kompresinės terapijos priemonių (bintų, rūbų), kinezioteipų, masažo kušečių, kėdžių, priedų galvai, volelių, funkcinio lovų, staliukų prie lovos, Redcord įrangos, dviračių treniruoklių, lygiagrečių ir t.t. Tai, kad šių priemonių poreikis nenumatytas greičiausiai lėmė pačios Programos sandara, nes kai neplanuojami dėstyti pagrindiniai kineziterapijos dalykai, tai būtinybė atlikti kineziterapijos procedūras naudojant reikiamas priemones ir įrangą, taip pat nenumatyta. Ekspertai dar kartą pabrėžia, kad tokios priemonės yra būtinos kineziterapeuto kompetencijoms pasiekti.

Planuojama įsigyti brangi testavimo aparatūra nesisieja su kineziterapeuto atliekamomis funkcijomis. Kaip pavyzdžiui: *darbinė ergoterapijos sistema su visomis priemonėmis ergoterapijai* – ji yra pakankamai brangi ir nereikalinga kineziterapeutui. Tas pats sakytina apie planuojamus įsigyti vadovėlius ir kitas mokomąsias knygas – absoliuti dauguma jų yra nesusiję arba menkai susiję su kineziterapijos studijomis, nenukreipti į kineziterapeutams būtinų žinių ir įgūdžių įgijimą, kai kurie jų pasenę (pvz. 2008 m.), dauguma jų – lietuvių kalba. Ekspertai rekomenduoja į pirkimų planus įtraukti būtiniausią su kineziterapijos studijomis susijusią įrangą bei literatūrą.

Ekspertų vizito metu buvo teigiama, jog priemonių poreikis inicijuojamas iš apačios, t. y. dėstytojai išreiškia poreikį, tada įvertinamos alternatyvos, siekiama rentabilumo.

Aptarę visus vertinamos srities aspektus ekspertai teigia, kad teikiamai Programai esantys ir numatomi materialieji ištekliai netenkina minimalių bei Reabilitacijos studijų krypties aprašo reikalavimų, dauguma jų nesusiję su kineziterapijos studijomis, todėl vertinimo sritis turi esminių trūkumų, dėl kurių Programa negali būti pradėta vykdyti. Sritis vertinama nepatenkinamai.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. *Naujos ir studentams patrauklios erdvės Vilniuje; planuojami nauji pastatai kituose miestuose.*

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. *Turimi ir planuojami materialieji ištekliai netenkina Reabilitacijos krypties aprašo 33.3 punkto reikalavimų.*

2. Programos apraše pateikta įranga ir priemonės labiau tinkamos Kosmetologijos specialistams rengti, tačiau trūksta specifinės kineziterapeutų rengimui reikalingos įrangos.
3. Nenumatyta įsigyti Programai gyvybiškai svarbi literatūra, įranga ir priemonės.

2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo įvertinimas*

Kolegijoje, vadovaujantis Europos rekomendacijomis aukštojo mokslo kokybei užtikrinti, sukurta Kokybės sistema, kuri apima kokybės užtikrinimo sistemos organizavimą, ryšį tarp studijų ir mokslo taikomųjų tyrimų, įvairių kolegijos padalinių bei atskirų darbuotojų atsakomybę už kokybės užtikrinimą, studentų ir kitų socialinių dalininkų dalyvavimą įgyvendinant kokybės užtikrinimo, priežiūros ir tobulinimo priemones. Joje apibrėžti kokybės politikos tikslai, pagrindiniai procesai ir procedūros. Studijų kokybės užtikrinimo sistema grindžiama operatyvumo, kolegialumo ir konstruktyvumo principais bei visos akademinės bendruomenės įsitraukimu į kokybės vertinimo, užtikrinimo ir monitoringo procesus. Programos apraše aiškiai ir suprantamai išdėstytos visų padalinių atsakomybės ir pareigos bei visų socialinių dalininkų (studentų, dėstytojų, socialinių partnerių, Alumni) įtraukimo į kokybės valdymo sistemą aspektai. Šių grupių atstovai įtraukiami į Akademinės tarybos, Akademinės etikos komisijos, Studijų programų komitetų, Apeliacinės komisijos, Ginčų komisijos, vykdomų studijų programų savianalizės rengimo grupes, į kitų komisijų ir komitetų sudėtį. Darbdaviai kelis kartus metuose dalyvauja apskrito stalo diskusijose, o į programų vertinimą ir tobulinimą yra įtraukiami per profesinės veiklos praktikų vykdymo ir baigiamųjų darbų gynimo procesus.

SMK yra patvirtinta Grįžtamojo ryšio organizavimo tvarka, kurioje numatyti studijų programos kokybės vertinimo metodai ir jų periodiškumas. Apibendrinti grįžtamojo ryšio tyrimų rezultatai panaudojami studijų programų savianalizei ir studijų kokybei gerinti, tyrimų duomenys naudojami ilgalaikei studijų kokybės sistemos stebėsenai. Deja, nepavyko rasti informacijos apie apibendrintų grįžtamojo ryšio tyrimų rezultatų viešinimą.

Studijų programos komitetai atsakingi už vykdomų studijų programų kokybės užtikrinimą ir nuolatinį studijų programų tobulinimą. Ketinamai vykdyti studijų programai komitetas nebuvo sukurtas, už aprašo rengimą buvo atsakinga darbo grupė.

Ekspertų vizito metu buvo teigiama, kad žmogaus sveikatos išsaugojimas, visuomenės senėjimas, ir būtent socialinių partnerių išreikštas kineziterapijos specialistų poreikio trūkumas leido SMK strateguoti naujos programos kūrimą ir tokiu būdu plėtoti studijų programų įvairovę sveikatos mokslų srityje.

Ekspertai mano, kad ši sritis yra pakankamai nuosekliai plėtojama, numatytos ir įgyvendinamos vidinio kokybės užtikrinimo tvarkos yra aiškios.

- *Socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą veiksmingumo įvertinimas*

Programos apraše pažymimas ypatingai reikšminga socialinių partnerių – verslo įmonių, organizacijų ir institucijų bendradarbiavimo su SMK patirtis. Tai sudaro realias prielaidas pritraukti dėstytojus praktikus, įtraukti darbdavius į studijų programos vertinimą ir tobulinimą, baigiamųjų darbų rengimą ir vertinimą, dalyvavimą jų gynimuose, padeda rasti studentams praktikų atlikimo vietas.

Socialiniai partneriai pažymėjo ilgalaikę bendradarbiavimo patirtį, kuria jie labai patenkinti ir vertina. Deja, teikiamos programos atveju, bendradarbiavimo su socialiniais partneriais trūkumas buvo aiškiai juntamas – susitikimo su socialiniais partneriais metu pastebėta, kad jie skirtingai mato ir įsivaizduoja būsimą specialistą ir turi skirtingus su juo susijusius lūkesčius. Susidarė įspūdis, kad kiekvienas nori specialiai jam parengto ir jo poreikius atitinkančio profesionalo: vieniems labai aktualus buvo SPA procedūrų atlikimas, kitiems – estetinių procedūrų atlikimas ir darbas su kosmetiniais aparatais. Kai kurie teigė, kad šios programos absolventai būtų pranašesni už kitus, nes studijuotų mažesnėse grupėse ir pagal unikalią programą, kurioje didesnis dėmesys skiriamas „visuotiniam požiūriui į žmogų“ (kalba netaisyta). Ekspertų manymu, toks lūkestis nėra pamatuotas. Kai kurie partneriai pažymėjo, kad nedalyvavo nei atliktame poreikio tyrime, nei programos rengime. Tačiau ateityje planotų įsitraukti į specialistų rengimo programą. Ekspertai teigia, kad toks socialinių dalininkų įtraukimas į Programos rengimo procesus nėra pakankamas. Komunikacijos, bendradarbiavimo, jų informavimo ir todėl – indėlio į Programos rengimą trūkumas buvo aiškiai juntamas tiek susitikimo metu, tiek analizuojant ir vertinant Programos bei dalykų aprašus. Tai, kad skirtingos suinteresuotos grupės akivaizdžiai skirtingai mato ir suvokia būsimą specialistą, tik įrodo, kad nėra bendros Programos vizijos, o tai susiję su Programos kokybės vadyba.

Paklausus pagal kokius kriterijus buvo pasirinkti Lietuvos ir užsienio partneriai, buvo atsakyta, kad bendradarbiavimas jau vyksta, turi tradicijas ir tie patys partneriai dalyvavo ir šios Programos rengime.

Ekspertų vizito metu buvo minimas tarptautinis bendradarbiavimas su Estijos aukštąja mokykla, tačiau planuojama plėsti bendradarbiavimą ir su ligoninėmis. Apraše ir vizito metu minėti devyni užsienio partneriai ne visi vykdo kineziterapijos bakalauro ar magistrantūros studijas, bei ne visi turi dalykų modulius anglų kalba (Italija, Airija, Latvija, Norvegija). Taip pat buvo teigiama, kad apklausiami moksleiviai, jei būtų rengiama Kineziterapijos programa ar būtų norinčių ją studijuoti. Susitikimuose su socialiniais partneriais diskutuojama, kaip turi atrodyti baigęs kineziterapijos studijų programą būsimas specialistas.

Vizito metu socialiniai partneriai išskyrė šiuos Programos privalumus: teikiama Programa apima SPA procedūras, terapiją, meną, aromaterapiją, atitinka kineziterapeuto normą (ekspertai tam nepritaria). Taip pat absolventai galės dirbti mokyklose; studijos bus vykdomos mažesnėse 14 studentų grupėse. Tačiau reikėtų pažymėti, kad iš susitikime dalyvavusių 14 socialinių partnerių, buvo tik 2 kineziterapeutai. Tai taip pat įrodo programos kokybės vadybos trūkumą.

Ekspertai mano, kad ši vertinama sritis iš esmės tenkina minimalius reikalavimus, bet joje yra esminių trūkumų (bendradarbiavimo su socialiniais dalininkais aptariant bendrą Programos

viziją ir būsimo specialisto profesinį portretą), kuriuos būtina pašalinti. Sritis vertinama patenkinamai.

Pagrindinės srities stiprybės:

- 1. Į studijų kokybės užtikrinimo procesus įtraukiami studentai ir kiti socialiniai dalininkai.*

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

- 1. Nepakankama komunikacija ir darbdavių į(si)traukimas į ketinamos vykdyti programos rengimą, lėmė tiek pačios programos turinio neišbaigtumą, tiek skirtingą darbdavių supratimą ir lūkesčius būsimo specialisto atžvilgiu.*

III. REKOMENDACIJOS

1. Pakoreguoti Programos aprašą, nurodant duomenis apie teikiamą kvalifikaciją.
2. Atlikti Lietuvoje ir kitose Europos šalyse vykdomų Kineziterapijos studijų programų lyginamąją analizę, siekiant atskleisti programų ypatumus.
3. Išanalizuoti Pasaulinės kineziterapeutų konfederacijos (WCPT) rekomendacijas ir kitus dokumentus, susijusius su kineziterapeutų veikla ir profesiniu rengimu, siekiant susidaryti būsimo specialisto profesinį paveikslą.
4. Iš esmės peržvelgti ir pakoreguoti Programos studijų rezultatus, siekiant atliepti kertines kineziterapeuto veiklos sritis, ir kompetencijas, atitinkančias pasaulinius reikalavimus profesijai, visuomenės ir darbo rinkos poreikius. Programos studijų rezultatai, Programos turinys ir suteikiama kvalifikacija turi derėti tarpusavyje.
5. Iš pagrindų pakoreguoti studijų planą, dalykų išdėstymo nuoseklumą, atsisakyti nereikšmingų, kineziterapeutui nebūtinų dalykų ir įtraukti daugiau specialybės dalykų.
6. Peržvelgti ir pakoreguoti kai kurių dalykų apimtį ir turinį; atnaujinti dalykų aprašus, į literatūros sąrašus įtraukti naujausią kineziterapijos literatūrą, susijusią su dalyko studijomis.
7. Profesinės veiklos praktikos turėtų būti labiau specializuotos, jų metu būsimo specialisto kompetencijos turėtų būti vystomos palaipsniui ir nuosekliai, turėtų matytis jo profesinis augimas.
8. Daugiau dėmesio skirti tarptautiškumo ir tarpkultūriškumo kompetencijų ugdymui.
9. Studijų turinyje atspindėti naujausius kineziterapijos srities mokslo pasiekimus.
10. Parengti dalinių studijų rezultatų įskaitymo tvarką.
11. Paanalizuoti kokių priemonių ar įrangos reikėtų studentams su spec. poreikiais jei būtų pradėta vykdyti Programa.
12. Aprašyti grįžtamojo ryšio (taip pat ir gaunamą po kursų, seminarų, mokymų ir pan.) sklaidą ir viešinimą.
13. Paanalizuoti kokias dėstytojų kompetencijas reikėtų tobulinti jei būtų pradėta vykdyti Programa ir koks to tobulėjimo planas.
14. Būtina komandą papildyti dėstytojais, turinčiais kineziterapeuto išsilavinimą ir/ar praktinio darbo patirties šioje srityje, ateityje planuojant ir kineziterapijos tyrimo atlikimo galimybes. Kineziterapijos dalykus turėtų dėstyti kineziterapeutai, todėl abejojama ar šiuo metu numatytų dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos pakaktų programai vykdyti, jei Programos turinys būtų papildytas specialiaisiais kineziterapijos dalykais ir atitiktų profesijai keliamus reikalavimus.
15. Materialiųjų išteklių gerinimo (ketinamų įsigyti priemonių) plane numatyti specifinę Programai gyvybiškai svarbią literatūrą, įrangą ir priemones – Programos apraše

pateikta literatūra, įranga ir priemonės labiau tinkamos Kosmetologijos ar sveikatinimo specialistams rengti, tačiau kol kas trūksta specifinės kineziterapeutų rengimui reikalingos literatūros, įrangos; tokių išteklių įsigijimas nenumatytas ir plane.

16. Tikslingai stiprinti komunikaciją su tinkamais socialiniais partneriais – nepakankamas darbdavių į(si)traukimas į ketinamos vykdyti programos rengimą galėjo lemti Programos turinio neišbaigtumą ir skirtingą darbdavių supratimą bei lūkesčius būsimo specialisto atžvilgiu.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINMAS

Socialinių mokslų kolegijos ketinama vykdyti studijų programa *Kineziterapija* vertinama neigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	1
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	1
3	Studentų priėmimas ir parama	3
4	Studijavimas, studijų pasiekimais ir absolventų užimtumas	3
5	Dėstytojai	1
6	Studijų materialieji ištekliai	1
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	2
	Iš viso:	12

- 1- Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos)
- 2- Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 3- Gerai (sritis plėtojama sistemiškai, be esminių trūkumų)
- 4- Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų)
- 5- Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje)

Ekspertų grupės vadovė:

Doc. dr. Milda Žukauskienė